БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

УЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 145 (636)

25 ИЮЛЬ ЧОРШАНБА 1956 ЙИЛ

БАҲОСИ 20 ТИЙИН

БУГУНГИ СОНДА:

Сибирь областлари, ўлка ва автоном республикалари қишлоқ хўжалик ходимларининг кенгаши (1-бет).

Ғўза парваришини қизғин давом этдирайлик! (1-бет).

Чорва моллари маҳсулдорлигини оширайлик. Чорвадорларнинг область кенгашидан (1-бет).

СОВЕТ ҚУРИЛИШИ: **В. Ёқубов.** — Икки хил иш услуби — икки хил натижа (2-бет).

Д. Заславский. — Инглиз сатирасининг буюк санъаткори (2-бет).

РЕДАКЦИЯГА ХАТЛАР (2-бет).

АДАБИЁТ САҲИФАСИ (3-бет).

ҲИКОЯ: **Ҳаким Назир.** — Номи чиқмаган хотин (3-4-бетлар).

Мисрда революция байрами (4-бет).

Ҳиндистон парламенти депутатининг СССР га қилган сафари ҳақида айтганлари (4-бет).

Франция билан СССРнинг бир-бирларига фильмлар юбориб туриши тўғрисидаги битим имзоланди (4-бет).

Исландиянинг янги ҳукумати (4-бет).

МАТБУОТДАГИ ТАНҚИДИЙ ЧИҚИШЛАРНИНГ ТАЪСИРЧАНЛИГИ УЧУН КУРАШАЙЛИК!

Бундан ўттиз беш йил муқаддам — 1921 йилнинг 13 сентябрида «Известия» газетасида босилган хабарда Москва—Қозон темир йўлининг Лизино станциясида қимматли юклар ҳеч ким томонидан сақланмай, очиқ майдонда ётганлиги тўғрисида гапирилган эди.

Бу хабар В. И. Ленининг эътиборини жалб этди. «Бу хабар тўғри чиққан тақдирда,—деб ёзган эди у,—молмулкларни ҳисобга олиш, сақлаш ва ҳоказолар юзасидан ҳамда айбдорларни қаттиқ жавобгарликка тортиш юзасидан дарҳол барча зарур чораларни кўрингиз.

Ана шу тартибсизликларда айбдор бўлган шахсларнинг номлари ва лавозимларини кўрсатиб, менга батафсил ёзма доклад топширингиз ҳамда Меҳнат ва Мудофаа Советида ахборот берингиз».

Шундан сал вақт илгари Владимир Ильич сув турбиналари ҳақида берилган заказни расмийлаштиришдаги сансалорлик тўғрисида «Экономическая жизнь» газетасида босилган хабарни текшириб чиқишни топширган эди. «Айбдорларни албатта **қидириб топингиз**...» — деб талаб қилган эди Владимир Ильич.

В. И. Ленин партия ва давлатнинг буюк ишлари билан ғоят банд бўлганлигига қарамай, газеталарнинг хабарларини эътибор билан кузатиб борди, газеталарда ёзилган камчиликларни дарҳол йўқотишни талаб этди.

Коммунистик партия матбуотнинг чиқишларига сезгирлик ва эътибор билан муносабатда бўлиш, танқидни ҳурмат қилиш ҳар бир партия ходими ва совет ходимининг бурчи эканлигини кўп марта таъкидлаб кўрсатди. Партия VIII съездининг резолюциясидаёқ бундай дейилган эди: «Матбуотда кимларнинг ёки қандай муассасаларнинг ишлари тўғрисида ёзилган бўлса, ана шу кишилар ёки муассасалар жуда қисқа вақт ичида мазкур газетанинг саҳифаларида амалий раддия беришлари, ёки тузатилган камчилик ва хатоларни кўрсатишлари лозим».

Бизнинг газеталаримиз — марказий ва маҳаллий газеталар матбуотдаги танқид юзасидан жамоат ташкилотлари, министрликлар, муассасалар, бошқармалар ва корхоналарнинг жавобларини кун сайин босиб чиқармоқдалар. Аммо, газеталарнинг чиқишларига ҳеч қандай эътибор бермаётган ходимлар ҳам ҳали бор. Масалан, «Комсомольская правда» газетаси март ойининг ўрталарида «Очиқ жойда» сарлавҳали хабарни биринчи саҳифада босиб чиқарган эди. Хабарнинг моҳияти шундан иборат: Москвадаги 6-темир бетон буюмлар заводининг атрофидаги девор ёнида машинаускуналар уюлиб ётибди. Бу ерда баъзи машиналар тўртинчи қишни кўрганлар. 3 миллион 700 минг сўмлик машина комплектлари 1953 йилдан буён шу жойда ётибди. Қимматбаҳо машина-ускуналар занглаб, бузилмоқда. Ҳаддан ташқари хўжасизлик тўғрисида газетада сигнал берилган эди. Лекин ҳеч ким бу сигналга эътибор бермаётир. Главмосжелезобетон раҳбарлари бу ишнинг гўё уларга ҳеч қандай алоқаси йўқдай индамай келмоқдалар.

«Горьковская правда» газетаси ўтган йилнинг ноябрь ойида «Машаққатли шуҳрат» сарлавҳали очеркни босиб чиқарди. Газета СССР Станоксозлик ва инструментсозлик саноати министрлиги Горькийдаги фрезер станоклари заводининг новатор-токарь Н. Смирнов томонидан таклиф этилган янги резецлар ҳақида кўп марта қилган сўроғига жавоб бермай келаётир, деб ёзган эди. «Горьковская правда» редакцияси газетанинг бу сонини министр ўртоқ Костоусовга юборди. Редакция ундан новаторни ҳимоя қилиш юзасидан қатъий сўзини айтишни, тегишли чоралар кўришни сўради. Лекин жавоб олинмади.

Орада ярим йил ўтгач, «Промышленно-экономическая газета» «Горьковская правда»ни қўллаб-қувватлади. Бу газета ўн учинчи майда «Токарь Н. Смирнов министр А. Костоусовдан қачон жавоб олар экан?» деган сарлавҳа остида мақола босиб чиқарди. Министрлик гарчи анча кечикиб бўлса ҳам марказий газетага жавоб қайтарди. «Горьковская правда»гачи? Бу газета шу пайттача жавоб ола олмади.

Шундай савол туғилади: Новаторларнинг министр номига ёзилган мактубларини, газета редакцияларининг мурожаатлари министр ўртоқ Костоусовга етиб борадими? Ёки, эҳтимол, министрлик аппаратида ана шундай мактубларнинг министрга етиб боришига халақит бераётган бюрократик ғовлар бордир?

Ўртоқ Костоусов ўтган йили Москвадаги ички шлифовка станоклари заводида жуда яхши нутқ сўзлаган эди. У, корхоналарнинг ходимларига мурожаат қилиб, «Газета ва журналларга кўпроқ ёзиб турингиз! Ўз талабларингизнинг бажарилишига матбуот орқали сабот билан эришингиз» деб даъват қилган эди. Ишчилар, инженерлар ёзмоқдалар, танқид қилмоқдалар, аммо министрлик ана шу танқидга қулоқ солмаётир, танқид юзасидан жавоб қайтармаётир.

Москвадаги «Серп и молот» металлургия заводи пўлат қуювчиларининг мактуби босилган кўп тиражли «Мартеновка» газетасининг бир нусхаси СССР қора металлургия министри ўртоқ Шереметьевга топширилган эди. Мактуб министрнинг ўз номига ёзилган бўлса ҳам, у бунга ўз қўли билан жавоб қайтаришни лозим деб топмади. Орадан бир ой ўтгач, главка бошлиғи «Мартеновка» редакциясига хабар бериб, бу мактуб министрлик томонидан қараб чиқилганлигини ва тегишли чоралар кўрилажагини билдирди.

Юқорида номлари айтилган ўртоқларга шундай саволларни бериш ўринлидир: Сизларга қарата ёзилган мактублар тўғрисида нега индамайсиз, бу мактубларга нега жавоб қайтармайсиз, матбуотдаги танқидга нега ошкора ва дангал жавоб бермайсиз? Бу ишларга жиддий эътибор бериш совет жамиятимизда одат бўлиб қолган-ку!

«Қисқа жавоб бериш жанри» кенг ёйилган. Баъзи раҳбарлар батафсил амалий жавоб қайтариш ўрнига газеталарга: «Мақола муҳокама қилинди, чора кўрилди» деган мазмунда ҳеч кимга кераги бўлмаган қуруқ жавобларни ёзиб юборадилар. Ана шундай умумий шаклдагина гапириш мумкин бўлган чораларнинг ўзи нимадан иборат экан?

В. И. Ленин Гомель ижроия комитетининг раисига юборган телеграммасида: «... амалий натижага эришилмай ва хатолар тузатилмай туриб ёзилган қуруқ жавоб учун жавобгарликка тортаман» деб уни огоҳлантирган эди. Владимир Ильич камбағаллар комитетида кулаклар зўравонлиги авж олганлиги тўғрисидаги шикоятни текшириш юзасидан Тверга юборган мактубида «амалий шикоятлар жиддий аҳамиятга эга эканлигини ва жиддий натижаларга олиб келажагини аҳолига **албатта** кўрсатиш» керак деб таъкидлади. Газеталар ўз мақолалари, хабарларининг таъсирчан бўлишига қунт билан эришиб, жиддий хабарлар, жиддий мактуб ва мақолалар жиддий натижаларга олиб келажагини газетхонларга яққол кўрсатиб беришлари лозим.

Вазифа — танқиднинг натижаларини кўрсатишдан, анализ қилишдан ва умумлаштиришдан иборат. Газета материаллари юзасидан кўрилган тадбирлар ҳақидаги хабарларни босиб чиқариш амалий жиҳатдангина эмас, балки тарбиявий аҳамиятга ҳам эгадир. Бундай хабарлар танқидни кучайтиришга ёрдам беради, танқидга жиддий қарашга, танқид юзасидан ошкора жавоб беришга, танқиддан зарур амалий хулосаларни чиқариб олишга ўргатади.

Газетанинг чиқишлари ҳақида фикр баён қилинишини ва жавоб берилишини пассив суратда кутиб туриш ярамайди. Танқидга эътибор бермайдиган, танқидни бўғадиган кишиларга қарши танқид ўтини алангалатайлик! Қуруқ жавоб ёзиш ишқибозларига муносиб зарба бериш, расмий жавоб юзасидан мунозара қилиш, шубҳали кўринган жавобларни ишчи ва қишлоқ мухбирлари кучлари билан текшириб чиқиш, матбуот орқали эслатиш, танқид тўғрисида индамай ўтувчиларга ошкора сўроқ бериш, фельетон ёзиш, босма сўзни ҳурматлаш тўғрисида бош мақола ёзиш — ана шу воситалар ва бошқа кўпгина воситалардан газета материалларининг чинакам таъсирчанлиги учун курашда фойдаланиш мумкин ва фойдаланиш керак.

Газеталарнинггина зўр бериб ҳаракат қилиши кифоя эмас, албатта. Партия комитетлари матбуотдаги танқиднинг таъсирчан бўлиши учун олиб борилаётган курашга бошчилик қилишлари лозим. Партия Марказий Комитети ўз қарорларидан бирида, партия комитетлари ишчи-деҳқон мухбирларининг материалларини текшириш ишини тартибга солишлари, идора ва суд органларининг газеталарда босилган ёки текшириш учун муассасаларга юбориладиган хабарларга расмиятчилик ва эътиборсизлик билан муносабатда бўлишларига қарши (бюрократларча қуруқ жавоб — раддиялар берилишига қарши, текшириш ишларини манфаатдор шахсларга топширишга қарши ва шу сингариларга қарши) кураш олиб боришлари, айбдорларни ҳақиқатан ҳам жавобгарликка тортилишини кузатиб туришлари керак, деб кўрсатган эди.

Газеталаримизнинг редакциялари сон-саноқсиз хатлар олиб турибдилар. Бу хатлар совет кишиларининг Коммунистик партия XX съезди тарихий қарорларини муваффақиятли суратда бажаришдан астойдил манфаатдор эканликларини кўрсатади. Меҳнаткашларнинг хатларида ҳаётимизнинг ҳамма томонлари, давлат, хўжалик ва маданий қурилишнинг энг муҳим масалалари ёритилади, камчиликлар танқид қилинади, резервлар кўрсатиб берилади. Бу эса, социалистик демократизмнинг, меҳнаткашлар учун чинакам матбуот эркинлигининг ёрқин кўринишларидан бири, кенг халқ оммасининг ўсиб бораётган ижодий ташаббуси ва активлигини кўрсатувчи мисолларнинг биридир. Матбуотдаги танқидий чиқишларнинг таъсирчанлиги учун кураш — улуғ коммунистик қурилиш манфаатларини кўзлаб, халқ хўжалигимиздаги жуда кўп ички резервлардан яхшироқ фойдаланиш учун, оммани давлатни бошқариш ишларига, хўжалик-ташкилотчилик соҳасидаги буюк ишларнинг ҳаммасига янада кенг жалб этиш учун кураш демакдир.

(«ПРАВДА»нинг 24 июлдаги бош мақоласи).

Сибирь областлари, ўлка ва автоном республикалари қишлоқ хўжалик ходимларининг кенгаши

НОВОСИБИРСК, 23 июль. (ТАСС). Иркутск, Кемерово, Курган, Новосибирск, Омск, Томск, Тюмень областлари, Тува автоном области, Олтой, Красноярск ўлкалари ва Бурят-Мўғулистон автоном республикаси қишлоқ меҳнаткашларидан икки мингдан ортиқ киши Сибирдаги колхоз, МТС ва совхозлар олдида турган галдаги вазифаларни биргаликда муҳокама қилиш учун давлат опера ва балет театри залига тўпландилар.

КПСС Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Н. С. Хрушчев, КПСС Марказий Комитетининг секретари ўртоқ Н. И. Беляев президиумга чиққанларида ҳамма уларни самимий кутиб олди. СССР ва РСФСР министрлари, Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари Т. С. Мальцев, С. Е. Пятница, Е. Д. Поморцева, П. В. Фоминцев, селекционер олим М. А. Лисавенко ва колхоз ишлаб чиқаришининг бошқа илғор кишилари кенгаш президиумида ўтирибдилар.

Ўртоқ Беляев Сибирь қишлоқ хўжалик ходимлари кенгашини қисқача кириш нутқи билан очди.

Кенгашнинг кун тартибида—«Ҳосилни йиғиштириб олиш, чорвачиликнинг аҳволи ва 1956 йилда қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлаш планининг бажарилишини таъминлаш тўғрисида» РСФСР Министрлар Советининг Раиси ўртоқ Яснов доклади.

Ўртоқ Яснов дон, гўшт, сут, картошка, жун, сабзавот етиштиришни кўпайтириш соҳасида партия XX съезди томонидан қўйилган катта вазифалар ҳақида гапиради.

Ўртоқ Яснов доклади юзасидан бўлган музокараларда Олтой ўлка партия комитетининг секретари К. Г. Писин, КПСС Новосибирск область комитетининг секретари Н. И. Жуковский, «Пролетарский» ғалла совхози (Новосибирск области) директори Н. И. Тенников. Омск областидаги Лузинский совхозининг директори А. И. Пукшанский, КПСС Красноярск ўлка комитетининг секретари Н. Н. Органов, КПСС Тува область комитетининг секретари К. Ф. Резниченко ва бошқа ўртоқлар қатнашдилар.

Кенгаш қатнашчилари ВАСХНИЛ фахрий академиги, Курган областидаги «Завети Ленина» колхозининг далачилик мудири Т. С. Мальцевнинг сўзини мароқ билан тингладилар.

Кенгаш ўз ишини давом этдирмоқда.

«СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ БЕШИНЧИ СЕССИЯСИДА» ДЕГАН МАХСУС КИНОФИЛЬМ

Ҳужжатли фильмлар Марказий студияси «СССР Олий Советининг бешинчи сессиясида» деган махсус кинофильмни тайёрлади.

Янги махсус кинофильм Москванинг кинотеатрларида кўрсатила бошлади.

Ғўза парваришини қизғин давом этдирайлик!

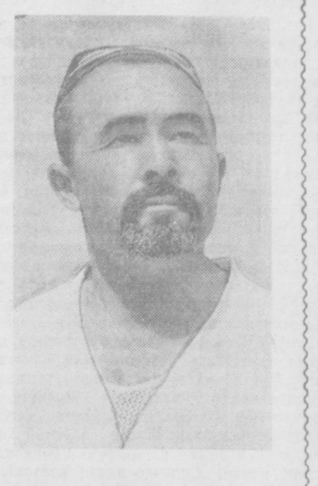

Верхнe-Волинск районидаги Куйбишев номли колхознинг 1-бригадасига кўп йиллардан бери кекса пахтакор Ўринбой Толиев бошчилик қилиб келмоқда. У Фарғонадан кўчиб келган дастлабки йилларданоқ янги ерларни ўзлаштиришда ва бу ерлардан мўл ҳосил етиштиришда намунали ишлар қилди. Ўринбой ака бошлиқ бригада ҳар йили пахта тайёрлаш планини муваффақиятли бажариб келмоқда.

Ўринбой Толиев пахтачилик билан бир қаторда Мирзачўл ерларида боғдорчиликни ҳам кенгайтириш ишига муносиб ҳисса қўшаётир. Унинг бригадаси жойлашган дала шийпонининг атрофида анорзор ва анжирзор бор. Бригада аъзолари бундан уч йил илгари 100 тупдан ортиқ ток кўчати ўтқазган эдилар. Ҳозир бу токлар тўла ҳосилга кирди.

— Пахтадан мўл ҳосил етиштириш бизнинг асосий вазифамиз, — дейди Ўринбой ака, — шунинг учун биз пахтачиликда янги, прогрессив усулларни кенг қўлланмоқдамиз. 60 гектар еримизнинг 31 гектаридаги ғўза 3 марта кўндаланигига ишланди. Биз бу йил 30 центнердан пахта етиштириш тўғрисидаги мажбуриятимизни шараф билан бажарамиз.

Кекса пахтакор бу сўзларни ишонч билан айтади. Чунки унинг бригадасидаги ғўзалар шу кунларда жуда яхши ривожланиб сер ҳосил бўлиб ўсаётир, ҳар бир туп ғўзада 5-6 тадан кўсак бор. Бригада аъзолари ғўза парваришини сира бўшаштирмай, мўл ҳосил тўплашни қизғин давом эттирмоқдалар.

Суратда: Ўринбой Толиев.

В. Салов фотоси.

☆

УСТА СУВЧИ

Рихсивой Отаматов Янгийўл районидаги «XIX партсъезд» колхозида 20 йилдан буён ишлаб келмоқда. Колхозчилар Отаматовни кекса пахтакор, уста, тажрибали сувчи сифатида ҳурмат қиладилар.

Рихсивой ота ғўзага сувни бир меёрда тарайди, ғўзалар қониб сув ичмагунча пахтазордан жилмайди. Айниқса ғўзаларни тунда суғоришга алоҳида аҳамият беради. Биринчи бригаданинг кўпчилик звеноларида барқ уриб ўсаётган ғўзаларда уста сувчи Рихсивой отанинг ҳиссаси катта.

— Ҳар қандай ғўза ҳам июль ойида сувга қондирилса, етарли миқдорда маҳаллий ва минерал ўғитлар билан озиқлантирилса, мўл ҳосил олиш турган гап— дейди Рихсивой ота, — шу кеча кундузда ғўза сувни кўп талаб қилади.

Рихсивой отанинг бу сўзлари уни пахтачилик соҳасида зўр тажрибаларга эга эканлигини кўрсатади. Сўзи билан иши бир Рихсивой ота ҳар куни 2 гектарга яқин ердаги ғўзани қондириб суғормоқда.

Т. ИБРОҲИМОВ, С. ЗОКИРОВ.

ДАЛАЛАРДАН ДАРАКЛАР

МИРЗАЧЎЛ районидаги Ворошилов номли колхознинг 2-бригада аъзолари бу йил 82 гектар майдоннинг 45 гектарига 60х45 схемада, қолган 37 гектарига тор қаторлаб чигит эккан эдилар. Бригада аъзолари механизаторлар билан ҳамкорликда фидокорона меҳнат қилиб шу кунга қадар ғўзаларни 3 марта узунасига ва кўндалангига культивациядан чиқардилар. Яхши парвариш қилиниб, етарли миқдорда маҳаллий ва минерал ўғитлар билан озиқлантирилган ғўзаларда мўл ҳосил тўпланмоқда.

Т. ҚОЗОҚБОЕВ, А. ЭРГАШЕВ.

ЎРТАСАРОЙ районидаги Сталин номли колхоздаги ўртоқ А. Қурбонов бошлиқ бригаданинг 126 гектар майдондаги ғўзалари сифатли парвариш қилинганлиги учун кўсак кун сайин кўпаймоқда, ҳосил шохлари нормал ривожланаётир. Бригада аъзолари ўз зиммаларига ҳар гектар ердан 30 центнердан пахта етиштириш мажбуриятини олганлар.

Улар бу мажбуриятни ортиғи билан бажариш учун бундан буён ҳам ғўза парваришини зўр уюшқоқлик билан ўтказишга ҳаракат қилмоқдалар.

Т. ОТАҚУЛОВ, О. ЖУМАНОВ.

3-БОЁВУТ совхозининг 4-бўлимидаги О. Тўраев бошчилик қилаётган бригада пахта тайёрлаш давлат планини кўпйиллардан буён сурункасига бажариб келмоқда. Бригада аъзолари бу йил пахта майдонларини анча кенгайтириб, 118 гектар ерга чигит экканлар. Барча майдонлардаги ғўзалар ишчи кучлари ва моддий-техника воситаларидан унумли фойдаланилиб парвариш қилинмоқда.

Ю. ЮСУПОВ.

Коммунист Худойберди Рисқулов Боёвут районидаги Каганович номли колхозда хизмат қилиб, мўл ҳосил етиштириш ишида яхши натижаларга эришаётир. Унинг трактор бригадаси колхозда ғўзаларни юқори сифатли парвариш қилишда бошқаларга намуна бўлмоқда.

Рисқулов Каганович номли колхозга бораётганда колхознинг камҳосилли эканлигини яхши биларди. Шунинг учун у дастлабки кунларда анча қийинчиликларга учради. Ёш механизатор янги ерлардаги дастлабки қийинчиликларни енгиб, колхозда экиш ишларини барвақт ва сифатли қилиб ўтказишда астойдил меҳнат қилди. У раҳбарлик қилаётган универсалчилар чигит экишда ҳам, ғўза парвариши кунларида ҳам астойдил ишладилар ва мўл ҳосил учун курашни шу кунларда ҳам қизғин давом эттирмоқдалар.

Худойберди Рисқулов механик бўлган трактор бригадаси хизмат қилаётган участкадаги ғўзалар ҳозиргача 3 марта комплекс парвариш қилинди. Механизаторлар суръатни сира бўшаштирмай, август ойида ҳам ғўза парваришини тинмай давом эттиришга қарор қилдилар.

— Мўл ҳосил етиштиришда пахтакорлар бизга ишонадилар, — дейди ўртоқ Рисқулов, — биз уларнинг ишончини тўла оқлаш, янги ерларда пахтадан юқори ҳосил етиштириш учун янада астойдил ишлаймиз.

Камҳосилли колхозда хизмат қилаётган ва бу колхозни илғор колхозлар даражасига кўтариш учун курашаётган меҳнатсевар механизаторлар ишидан пахтакорлар миннатдор.

Суратда: Худойберди Рисқулов.

А. Ким фотоси.

(ЎзТАГ фотохроникаси).

Чорва моллари маҳсулдорлигини оширайлик

Чорвадорларнинг область кенгашидан

Чорвадорларнинг область кенгаши ўз ишини тамомлади. Область ижроия комитетининг раиси ўртоқ **Ф. Хўжаев** КПСС Марказий Комитети Январь Пленумининг жамоат чорвачилигини ривожлантириш ва унинг маҳсулдорлигини ошириш тўғрисидаги қарори қандай бажарилаётганлиги тўғрисида батафсил сўзлаб берди. Областимиз чорвадорлари партия ва ҳукуматимизнинг кўрсатмаларини амалга ошириш учун курашиб, дастлабки ютуқларни қўлга киритаётирлар. Гўшт, сут, тухум тайёрлаш ярим йиллик плани ошириб бажарилди. Колхозларнинг чорвачиликдан олаётган даромадлари йилдан-йилга кўпаймоқда. Масалан, Калинин районидаги колхозлар умумий даромадининг тўртдан бир қисмини чорвачиликдан олмоқдалар.

Областимиз колхозлари ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, беш йил давомида гўшт етиштиришни 2,9 барабар, сутни 3 барабар, жунни 2 барабар, тухумни 7,5 барабар кўпайтиришга қарор қилдилар. Бу жуда катта вазифани бажариш учун ички ресурсларни сафарбар қилиш, совет ва қишлоқ хўжалик органларининг ташкилотчилик ишларини анча юқори даражага кўтариш талаб этилади.

Шу билан бирга докладчи чорвачиликни ривожлантиришда ҳали бир қатор жиддий камчиликлар бор эканлигини ҳам таъкидлади. Қора мол фермаларини тўлдириш ишлари қониқарсиз олиб борилмоқда. Мирзачўл, Қуйи Чирчиқ, Оҳангарон ва Сирдарё районларида кўпгина колхозларда сигирлар сони планда белгиланганидан анча кам. Ҳукуматимиз сигир сотиб олиш учун колхозларга кредит бермоқда. Лекин сигир сотиб олиш секин ва уюшқоқсизлик билан олиб борилаётир. Колхозларнинг вазифаси чорвачилик фермаларини наслдор моллар билан мумкин қадар тўлдириш ва моллар маҳсулдорлигини оширишдан иборатдир.

Кейинги йилларда областимизнинг кўпгина колхозларида чўчқачилик фермалари ташкил этилиб, чўчқалар сони ўтган йилларга нисбатан бир неча барабар кўпайтирилди. Шунга қарамасдан ҳозирги вақтда яна 50 колхозда чўчқачилик фермалари ташкил этилмаган. Бунга дастлаб Юқори Чирчиқ, Бўстонлиқ, Бекобод районларидаги колхозлар мисол бўлаолади. Бундан ташқари 82 колхозда она чўчқалар йўқ. Айни вақтда чўчқаларни боқиб семиртираётган ва бу ишни яхши ташкил этган колхозларимиз оз эмас. Қорасув районидаги Свердлов номли колхоз ана шундай илғор колхозлар жумласига киради. Бу колхоз давлатга гўшт топшириш йиллик планини нуқул чўчқа гўшти ҳисобига бажарди. Колхоз чорвадорлари гўшт етиштириш беш йиллик планини икки йилда тўла адо этишга қарор қилдилар.

Докладчи ем-хашак етиштириш масаласига батафсил тўхталиб, энг муҳим ем-хашак экини маккажўхорига алоҳида эътибор бериш зарурлигини уқдирди. Бу йил маккажўхори экин майдони ўтган йилдагига нисбатан 5 минг гектарга кенгайди. Область колхозлари 280 минг тонна силос босишга қарор қилганлар. Лекин бу муҳим иш айниқса, Бекобод, Гулистон, Верхне-волинск ва бошқа районларда ғоят секин олиб борилмоқда. Табиий ўтларни ўриш ҳам яхши уюштирилган эмас; айниқса Бўстонлиқ районида аҳвол жуда ёмон. Бу район табиий ўт ўриш планини фақат 52 процент бажарган. Кўпгина колхозларда беда ўриш ҳам ғоят қониқарсиз олиб борилмоқда. Айрим колхозлар иккинчи ўримга эндигина киришганлар.

Бу йил колхозларда чорвачилик бинолари қуриш соҳасида ҳам катта ишлар олиб борилади. Планда 356 та чорвачилик бинолари қуриш кўзда тутилган бўлиб, шундан фақат 39 тасигина битказилган. Қурилиш ишларининг қониқарсиз бораётганлигига область колхоз қурилиши бошқармаси (бошлиғи ўртоқ Багиров) ва область матлубот союзи (раиси ўртоқ Аминов) айбдордирлар. Чунки бу ташкилотлар қурилиш материаллари етказиб бериш ва техник документация масалаларини оператив ҳал этмаётирлар.

Докладчи область қишлоқ хўжалик бошқармасининг раҳбарларини ҳам қаттиқ танқид қилди. Улар чорвачилик масалаларини ҳал этишда колхозларга оператив ва амалий ёрдам бермаётирлар. Қишлоқ хўжалик бошқармасининг чорвачилик бўлими (бошлиғи ўртоқ Петрова) айниқса қониқарсиз ишламоқда. Бўлимнинг ходимлари колхозларда камдан-кам бўладилар, илғорлар тажрибасини ёймайдилар, колхоз зоотехниклари ва бошқа мутахассисларга етарлик даражада ёрдам бермайдилар.

Доклад юзасидан бошланган музокарада район ва колхозларнинг раҳбарлари, қишлоқ хўжалик мутахассислари қатнашиб улар жамоат чорвачилигини ривожлантириш ва унинг маҳсулдорлигини ошириш планини муддатидан олдин бажариш учун барча имкониятлар борлигини алоҳида кўрсатиб ўтдилар.

Калинин район ижроия комитетининг раиси ўртоқ **Ғафуров** район колхозларининг кейинги йилларда сут, гўшт ва бошқа чорвачилик маҳсулотларини қандай қилиб кескин кўпайтира олганликлари тўғрисида батафсил сўзлаб берди. Райондаги Ворошилов номли, Сталин номли колхозларда ҳозирнинг ўзидаёқ қўлда боқилаётган ҳар бир сигирдан қарийб 3 минг литрдан сут соғиб олиндики, бу эса 1955 йилда ҳар бир сигирдан соғиб олинган ўртача миқдор сутдан анча ортиқдир. Илғор чорвадорлар ем-хашак базасини мустаҳкамлаш, моллар парваришини яхшилаш, илғор сут соғувчилар, бузоқ боқувчиларнинг тажрибасини дадиллик билан қўлланиш натижасида шундай катта ютуқларга эришмоқдалар.

Сирдарё районидаги 2-МТСнинг бош зоотехниги ўртоқ **Саломова** колхозларда жамоат чорвачилигининг маҳсулдорлигини ошириш соҳасида олиб борилаётган катта-катта ишларни сўзлаб берди. Охунбобоев номли, Сталин номли, «XVIII партконференция», «Ҳақиқат» колхозларида молларнинг зоти анча яхшиланган, сигирларнинг сути кўпайтирилган. МТС зонасидаги колхозлар эришилган ютуқларни мустаҳкамлаб гўшт ва сут етиштириш беш йиллик планини муддатидан олдин бажариш мажбуриятини олганлар. Ўртоқ Саломова область ташкилотларидан Зомин чўлларидаги табиий яйловлардан фойдаланишни тартибга солишда ёрдам берилишини сўради.

Бўстонлиқ МТСининг бош зоотехниги ўртоқ **Кайшеменов** ҳам жамоат чорвачилигини ривожлантириш тўғрисида гапирди. У ўз сўзида район колхозлари чорвачиликни ривожлантириш планини бажариб, қора моллар, қўйлар сонини кўпайтирганликларини ва уларнинг маҳсулдорлигини оширганликларини айтиб берди. Шу билан бирга у МТС ходимларининг пичан ўриш, хашак жамғариш ишларида колхозларга яхши ёрдам бермаётганликларини, ҳалигача маккажўхорини силослаш қизитиб юборилмаганини кўрсатиб ўтди. Ўртоқ Кайшеменов область ташкилотларидан силос иншоатлари учун қурилиш материаллари ажратиб беришни илтимос қилди.

Оҳангарон районидаги Каганович номли колхоз раисининг ўринбосари ўртоқ **Султонов** колхоз подаси маҳсулдорлигини ошириш ва бу соҳадаги илғор тажрибалар тўғрисида сўзлади. Колхоз кейинги йилларда чўчқачилик фермаси ташкил этиб, гўшт етиштиришни анча кўпайтирди, беш йиллик планни икки йилда бажаришга қатъий қарор қилди.

Чиноз район колхозлари бу йил ўтган йилга нисбатан давлатга 100 центнер кўп сут бердилар. Бу тўғрида Чиноз МТСининг бош зоотехниги ўртоқ **Аженов** сўзлади. У, силос иншоотлари қуриш учун қурилиш материаллари берилишини, чорвачилик масалаларини ҳал этишда колхозларга ёрдам кўрсатилишини сўради.

Кенгашда Октябрь район ижроия комитетининг раиси **Қодиров**, Ўрта Чирчиқ районидаги Ворошилов номли колхоз раисининг ўринбосари **Шаменов**, Оққўрғон районидаги «Ленинобод» колхозининг ферма мудири **Муллажонов** ва бошқа ўртоқлар ҳам музокараларда қатнашдилар.

Кенгашда область партия комитетининг секретари ўртоқ **С. Нуруддинов** нутқ сўзлади.

В. И. Ленин яшаган уйга мемориал лавҳа ўрнатилди

ПСКОВ, 23 июль. (ТАСС). Псков меҳнаткашлари бугун Ленин кўчасидаги 3-сонли уй олдида тўпландилар. Бу уйда бундан 56 йил илгари пролетариатнинг улуғ йўлбошчиси яшаган эди.

Владимир Ильич Ленин уй-музейига кира беришда деворга мемориал лавҳа ўрнатилди. Бу лавҳа очилиши муносабати билан митинг бўлди. Шаҳар партия комитетининг секретари Л. Ф. Прокофьев область ўлкани ўрганиш музейининг директори И. Н. Ларионовга сўз берди. У, В. И. Ленин ҳаёти ва фаолиятининг Псковда ўтган даври ҳақида сўзлаб берди. Сўнгра, Ильични бир неча марта кўрган пенсионер, кекса большевик, Л. И. Куракин ва радиодеталлари заводининг цех мастери И. И. Семёнов сўзладилар.

Митинг тамом бўлди. Мемориал лавҳани қоплаб турган парда туширилади. Мармар тошга зар ҳарфлар билан қуйидаги сўзлар ўйиб ёзилган:

«Бу уйда 1900 йил мартдан июнгача Владимир Ильич Ленин яшади. У бу ерда «Искра»ва «Заря» редакцияларига мактуб проекти» ни ёзди.

Кўпгина ишчи ва хизматчилар бугун Владимир Ильич Ленин уй-музейини келиб кўрдилар.

СОВЕТ ҚУРИЛИШИ

Икки хил иш услуби — икки хил натижа

Озарбайжон қишлоқ хўжалиги ходимлари яқиндагина Верхне-волинск қишлоқ Совети колхозларининг пахта далаларида бўлган эдилар. Меҳмонлар «Победа» колхозининг яшнаб турган ғўзаларини кўриб қувондилар. Кўпчилик картадаги ғўзалар яхши ўсиб, кўп шоналаган. Ғўзага озуқа ўз вақтида берилади ва парвариш қилинади. Максим Горький номли, «Қизил Октябрь» колхозларининг ғўзаси ҳам яхши ўсмоқда.

Қишлоқ хўжалик ишларининг яхши йўлга қўйилишида Верхне-Волинск қишлоқ Советининг (ижроком раиси ўртоқ Султон Давлатов) хизмати оз эмас. Қишлоқ Советининг барча 32 депутати ишда актив қатнашади. Улар доимий комиссия ишида иштирок этиб, Совет олдида турган вазифаларни амалга оширишда ёрдам бермоқдалар. Сессиялар ва ижроия комитет йиғишларида ғўза қатор ораларини ишлаш билан боғлиқ бўлган масалалар тез-тез муҳокама қилиниб турилади, конкрет қарорлар қабул қилинади. Ижроия комитет қабул қилинган қарорларнинг бажарилиши устидан яхши контроль ўрнатган.

Қишлоқ Совети территориясидаги колхозлар бу йил 2440 гектар пахта майдонининг ҳар бир гектаридан 30 центнердан ҳосил олишга аҳд қилганлар. Депутатлар пахтакорлар ваъдасининг бажарилиши учун катта ёрдам бермоқдалар. «Қизил Октябрь» колхозининг агрономи Евгений Вешиков ва Максим Горький номли колхоз полеводи Жамол Давлатов ўртоқларнинг ғўза қатор ораларини ишловининг бориши ҳақидаги ҳисоботлари апрелнинг охирларида ижроия комитетда эшитилди. Масалани муҳокама қилиш давомида кўпгина камчиликлар очиб ташланди. Максим Горький номли колхознинг 3-ва 5-бригадаларида культивация кечиктирилаётгани, кетмон чопиғи қониқарсиз бораётгани айтилди. «Қизил Октябрь» колхозининг 7-бригадасида ғўзани парвариш қилиш ташкил этилмаган. Депутатлар камчиликка йўл қўйган айбдорларни қаттиқ танқид қилдилар ва камчиликларни бартараф этиш юзасидан конкрет таклифлар киритдилар. Улар ҳар бир бригадада ғўзаларни парвариш қилиш графигининг албатта бажарилишига эришишни, агрономлар бригадаларда бўлганларида фақат камчиликларни қайд этиб ўтиш билан кифояланмай, меҳнатни тўғри ташкил этиш ишига алоҳида эътибор беришларини талаб этдилар. Жойларда амалий ёрдам кўрсатиш учун қишлоқ Советининг депутатлари бригадаларга юборилди. «Қизил Октябрь» колхозининг 15-ва 8-бригадаларига Хусанбой Шералиев, Роза Турсунова ўртоқлар бириктиб қўйилди.

Депутатлар ғўза қатор ораларини ишлашнинг боришини ҳар куни кузатиб турдилар. «Универсаллар»нинг иши устидан алоҳида контроль ўрнатилди. Депутатлар техниканинг тўғри тақсимланиши, тракторчиларга овқатнинг далада ташкил қилиб берилиши ҳақида ғамхўрлик қилдилар. Универсалчи А. Сифулин шу кунларда яхши ишламоқда. У ҳозирнинг ўзида 600 гектардан кўпроқ майдондаги ғўзани культивация қилиб бўлди. Ўртоқ Сифулиндан бошқа универсалчилар ўрнак олмоқдалар.

Ғўзани суғоришга катта эътибор берилмоқда. Бу ишга энг тажрибакор кишилар тайинланган. Уларнинг иши устидан контроль қилиниб турилади. Депутатлар «Қизил Октябрь» колхозининг 12-бригадасида сувчи Бегимқулов ва бошқалар ғўзани сифатсиз суғораётганликларини, сувнинг бир қисми кўлга оқиб кетаётганини аниқладилар. Айбдорларга нисбатан тегишли чора кўрилди.

Қишлоқ Совети колхозларда меҳнат ва моддий-техника ресурслардан тўла фойдаланиш учун курашади. Ижроия комитетининг раиси ўртоқ С. Давлатов Муфти Муродов бошчилик қилаётган 5-бригада ишини текширганида бу ерда меҳнат интизоми сустлашиб кетганини аниқлади. Кўпгина колхозчилар далага чиқмас, бошқалар эса кунлик нормани бажармас эдилар. Бу нарса ишга таъсир қилмай қолмасди—ғўзани ўт босиб кетди, унинг ўсиши жуда сустлашиб кетди.

Топилган камчиликлар колхоз правлениесининг йиғилишида муҳокама қилинди. Лекин шу билан иш тугамади. Кун ўтмай бригадаларда меҳнатни ташкил этиш масаласи ижроия комитетда муҳокама қилинди. Муҳокама вақтида ўртоқ Муродов бригадасида мавжуд бўлган камчиликлар «Победа», Максим Горький номли колхоз бригадаларида ҳам давом этаётгани аниқланди. Колхоз раҳбарларидан ишчи кучи тақсимотини қайта кўриб чиқиш, ишлаш қобилиятига эга бўлганларнинг ҳаммасини дала ишига жалб этиш, идора ходимларининг бир қисмини ғўза парваришига жалб этиш талаб этилди.

Депутатларга хонадонларни текшириб, ишга яроқли кишиларни аниқлаш, улар билан суҳбатлашиб, ғўзани парвариш қилишда бригадага ёрдам беришни илтимос қилиш вазифаси топширилди. Қилинган ишлар натижасида ғўза қатор ораларининг ишловига кўпгина қўшимча куч жалб этилди.

Қишлоқ Советининг ташаббуси билан колхозчилар ва бригадалар ўртасидаги социалистик мажбуриятнинг бажарилиши текширилди. Депутатлар, агрономлар, механизаторлардан ташкил топган ўзаро текшириш комиссияси жойларда меҳнатнинг ташкил этилиши, трактор культивациясининг бориши, минерал ва органик ўғитларнинг далага механизация усули билан солинаётгани, ғўзани суғориш ва бошқа ишларнинг боришини синчиклаб текширдилар. Текшириш натижалари мусобақадош колхоз ва бригадаларда муҳокама қилинди. Колхозчиларнинг эътибори ғўзага кўндалангига ишлов беришга ва дала ишларининг сифатини яхшилашга қаратилди.

Пахтакорларга яхши маданий-маиший шароит яратиб бериш ҳақида ҳам депутатлар катта ишлар қилмоқдалар. Масалан, депутат Константин Пакнинг ёрдами туфайли Максим Горький номли колхознинг 2, 4 ва 5-далачилик бригадаларида яхши жиҳозланган дала шийпонлари ташкил этилди. «Победа» колхозидаги дала шийпонлари ҳам яхши жиҳозланди. Деярли ҳамма бригадаларда болалар яслиси ва иссиқ овқат ташкил этилган.

Кўпгина депутатлар колхозчилар ўртасида агитация ишлари олиб бормоқдалар. Масалан, Зайнаб Бекерова, Валя Чингай, Петр Каганов ва бошқа депутатлар тез-тез суҳбат ўтказиб турадилар, илғорлар тажрибасини оммалаштирмоқдалар, «Жанговар варақалар» чиқармоқдалар.

Қишлоқ Советининг колхозларида дала ишларининг суръати кундан-кунга ўсиб бормоқда.

Сталинобод қишлоқ Советининг иш услуби мутлақо бошқача. Ижроия комитет бу ерда коллектив раҳбарлик қилиш органи сифатида ишламаётир, у ўз фаолиятини тўхтатиб қўйган. Доимий комиссиялар ҳам фаолиятсизлик кўрсатмоқдалар. Масалан, депутат Отамирза Мирзахолов раислик қилаётган қишлоқ хўжалик доимий комиссияси шу пайтгача ғўза қатор ораларини ишлов билан боғли бўлган бирорта ҳам масалани муҳокама қилмаган, ғўза парваришига оид бирор масалани ижроия комитетга кўтариб чиқмаган.

Қишлоқ Совети ва унинг ижроия комитети ишида камчиликларнинг кўплаб содир бўлаётганига ижроком раиси ўртоқ М. Хўжакелдиевнинг фаолиятсизлиги сабабчи бўлмоқда. Ўртоқ Хўжакелдиев ижроия комитет теварагига актив тўплай олмаган, ёлғиз ўзи ҳамма ишни қилишга уринади. Энгельс номли колхознинг биринчи ва учинчи бригадаларидаги ғўзани бегона ўтлар босиб кетган. Шунга қарамай кетмон чопиғи жуда қониқарсиз бормоқда. Ленин номли, Хрушчев номли колхозларнинг кўпгина бригадаларида ҳам аҳвол яхши эмас. Лекин ижроия комитет ҳам, унинг раиси ҳам бу аҳволга бефарқ қарамоқдалар, ишни яхши ташкил этишда колхоз правлениеларига, бригада бошлиқларига ёрдам бермаётирлар. Шу сабабли ҳам қишлоқ Совети ғўза парваришида энг орқада қолиб бормоқда.

Бу ерда, айниқса, ғўзани суғориш иши яхши йўлга қўйилмаган. Андреев номли колхознинг кўпгина карталаридаги ғўзалар сувга ташна, барглари қорайиб кетган. Суғориш иши ёмон ташкил этилган, айрим карталарни сув босиб кетган. Бундай фактларни кўплаб келтириш мумкин. Буларнинг ҳаммаси қишлоқ Совети, ижроия комитет ва унинг раиси ўртоқ Хўжакелдиев мўл ҳосил учун курашдан четда турганликларини кўрсатади.

Бундай аҳвол билан асло келишиб бўлмайди. Меҳнаткашлар депутатлари район Совети ижроия комитети ва унинг раиси ўртоқ Расулев қишлоқ Советларига раҳбарликни кучайтириши, пахта учун курашда уларнинг активлигини ошириши, намунали ишлаётган ижроия комитетларнинг иш тажрибасини оммалаштириши керак.

В. ЁҚУБОВ,

Верхне-волинск райони.

Қачонгача „эрта кел, индин кел“ дейди

Пенсионер Санобар Мақсудова яна райкомхоз идорасида. Шу пайт идорага Октябрь район коммунал хўжалиги бўлимининг бош землемери Иван Васильевич Немих кириб келди.

— Ҳа, опа, яна келдингизми? — деди Немих Санобар опага.

— Ўғлим, шу бугун келишни айтган эдингиз-ку.

— Нимага келдингиз?

— Участкамнинг ҳужжатларини тўғрилаб олиш учун-да, ўзингиз биласиз-ку,— деди Санобар опа.

— Э, ҳа, қайси массивдан?

— Молотов массивидан, 127-участка.

Немих у ёқ бу ёқни қараган бўлди. 20 дан ортиқ участка планларини ҳам очиб кўрди-да, ниҳоят:

— Опа, пайшанба куни келинг. Молотов массиви планини топа олмадим, — деди.

Санобар опа нима қиларини билмай «қирқинчи марта келишимга ҳам важ топди-я», деб чиқиб кетди.

Энди икки оғиз гапни Немихдан эшитинг. Немих Октябрь райкомхозида бош землемер бўлиб ишлайди. Унинг характерини шу райкомхозга қатнайдиган ҳар бир киши билади. Немихга гап қайтариб бўлмайди. Нима деса, хўп дейишингиз керак. Бўлмаса «Бор, борган жойингга бор. Арз қилсанг қилавер. Сира қўрқмайман» деб ҳайдаб чиқаради. Иш соат 9 да бошланса ҳам ўртоқ Немих соат 11 да идорада кўриниш беради.

Ҳар куни землемер Немих ҳузурига юзлаб киши участка планини олиш умидида келади. Аммо улардан Немихга танишроқ бўлганларниннгина иши битиб кетади. Қолганлари эса, «эрта кел, индин кел...» каби сўзларни эшита берадилар, 45-50 марта келсалар ҳам уларнинг ишлари битмайди.

Олти болани тарбиялаб ўстирган, 55 ёшли пенсионерка Санобар Мақсудова Немих ҳузурига 41-марта ҳам келар. Аммо иши битадими, йўқми? Бу гумон. Чунки бюрократ Немихнинг яна Санобар опага атаб қўйган бир қанча «важи» бор бўлса керак!

Октябрь район ижроия комитетидаги раҳбар ўртоқлар кишиларни сарсон-сargardон қилиб келувчи землемер Немихнинг бу номаъқулгарчиликларига қачонгача томошабинлик қиладилар.

Т. ИМОМХЎЖАЕВ,

Октябрь район, Қизил партизан кўча, 72- уйда турувчи.

«Ташсельмаш» заводида қуйилма ишлаб чиқариш технологияси республикамиздаги бошқа заводларга қараганда жуда тез тараққий этдирилаётир. Бу ерда қобиққа (кўркага) қуйиш анча кенг йўлга қўйилган. **Суратда** (чапдан): қобиққа қуйиш участкасининг мастери **Л. Чехла,** қуювчи **С. Нурманов** ва технолог **М. Кушнер** янги тайёрланган қобиқни кўздан кечирмоқдалар.

А. Аверьянов фотоси.

РЕДАКЦИЯГА ХАТЛАР

Маданият уйидан ким хабар олади?

Сирдарё район маданият уйининг эшигига қарийб беш ойдан бери қулф уриб қўйилганига нима деса бўлади? Маданият уйининг директори ўртоқ Ливашевнинг айтишича, бинони район ижроия комитетининг раиси ўртоқ Абдушоҳидов ижроия комитет эҳтиёжларига фойдаланиш учун тортиб олибди. Шундай масъулиятли постда ишлаб турган ўртоқ Абдушоҳидовнинг қишлоқ меҳнаткашларига маданий хизмат кўрсатиш масаласи билан қизиқмаслиги кишини гоятда ажаблантиради.

Маданият уйининг стол, стуллари, портретлар, каттагина пулга сотиб олинган музика асбоблари ва бошқа жиҳозлари кичкина бир хонада чанг босиб, тартибсиз ҳолда ётибди. Маданият уйи беклтилганидан бери жойларда олиб борилаётган ишлар ҳам тўхтаб қолди. «Ильич» ва «XVIII партконференция» колхозларини ҳисобга олмаганда бошқа ҳеч қайси колхозда бадиий ҳаваскорлик тўгараги ишламаётир. Колхозлар ва қишлоқ Советлари ҳузуридаги кутубхона ҳамда ўқишхона ишларига раҳбарлик қилиш ҳам қониқарсиз аҳволда. Район маданият бўлимининг мудири ўртоқ Р. Соатов «Маданият уйининг аҳволини кўрмай ҳам, куймай ҳам» деб Тошкентда гашт қилиб юрибди.

Ҳақли бир савол туғилади: Маданият уйи яқинидаги битта ўрта ва учта етти йиллик мактабнинг ўқувчилари, 2-МТС ишчилари, Охунбобоев номли, «Ҳақиқат», Тарас Шевченко номли ҳамда «XVIII партконференция» колхозларининг аъзолари қаерда маданий дам оладилар, райондаги маданий-оммавий ишларга ким раҳбарлик қилади? Сирдарё район ижроия комитетининг раиси Абдушоҳидов ва маданият бўлимининг мудири Соатов ўртоқларнинг бу ҳақли саволга жавоб беришларини кутамиз.

Ш. ТУРДИЕВ.

Қаровсиз ётган клублар

Чиноз районидаги «Ўзбекистон ССР 30 йиллиги», «XIX партсъезд» ва Сталин номли колхозларда катта маблағ сарфланиб клублар қурилганда қишлоқ меҳнаткашлари «энди яхши маданий дам оладиган бўлдик», деб жуда хурсанд бўлган эдилар. Ҳақиқатан ҳам бу клубларда 1952-53 йилларда турли маданий-оммавий тадбирлар ўтказиб туриларди.

Аммо колхозчиларнинг қувончи узоққа бормади. Юқоридаги колхозлар правлениеси ва партия ташкилотлари сўнгги йилларда чуқул хўжалик масалалари билан овора бўлиб, маданий-оқартув ишларига эътибор бермай қўйдилар. Бепарволик ҳамда қаровсиз қолиш натижасида клублардаги мавжуд жиҳозлар, эшик ва дераза ромлари, скамейкалар йўқолиб кетди. Биноларнинг ичини эса ўт босиб, ифлос бўлиб ётибди. Номлари қайд этилган колхозларнинг раислари, партия ва комсомол ташкилотларининг секретарлари бу клублар олдидан бир кунда бир неча марта ўтадилар-у, аммо колхозчилар меҳнати туфайли жамғарилган маблағга қурилган клуб биноларининг ишдан чиқаётганига жонлари ачимайди.

Клубларни қаровсиз қолдиришга чек қўйиб, ундан маданий мақсадларда фойдаланиш зарур.

Қачонгача сувга ташна бўламиз?

Бизнинг маҳаллага водопровод келтирилганида севинчимиз ичимизга сиғмаган, энди 1-2 километр масофадаги анҳордан обкашлаб сув ташишдан қутилдик деб бошимиз кўкка етган эди. Афсуски, шу кунларда Сағбон кўчасидаги кўпгина водопровод колонкаларидан бир томчи ҳам сув келмай, меҳнаткашлар хуноб бўлмоқдалар.

Тўғри, сув фақат кечаси соат 11-12 ларда келади. Лекин эрталаб соат 7-8 ларда тўхтаб қолмоқда. Айни иссиқ пайтларда кундуз кунлари келмаган сувдан бизга қандай фойда бор? Бу ерларга сув келмаётганлигига «Водоканал» тресты раҳбарлари об-ҳавонинг иссиқлиги туфайли кундуз кунлари сувнинг асосий қисми паркларга, хиёбонларга сепиш учун ҳамда гулзорларга қуйиш учун кетаётганлигини сабаб қилиб кўрсатадилар. Лекин бу баҳона бўлмайди-ку! Ҳозирги вақтда ободончилик ишлари ҳар қачонгидан кўра авж олиб кетди. Шаҳримиздаги водопровод тармоқлари бирмунча кенгайди. Шаҳар «Водоканал» трестининг раҳбарлари бу ҳақда ўйлаб кўрмаётирлар. Водопровод тармоқларига сув тарқатадиган башня ҳозирги куннинг талабига жавоб бермайди, уни қайта қуриш, кенгайтириш керак, шундагина ҳамма жойга бир текисда сув юбориш мумкин. Меҳнаткашларнинг талаби шу.

Э. АБДУАЗИМОВ,
А. ҲАЙДАРОВ,
З. РАҲИМОВ.

Октябрь район, Сағбон кўча, Иттифоқ маҳалласининг меҳнаткашлари.

Колхозларда янги қурилишлар

Областимиз колхоз ва совхозларида янги-янги бинолар қад кўтармоқда. Янги клублар, ҳаммом, туғруқхона ҳамда болалар боғчалари ва ясли бинолари қурилмоқда.

Яқинда Калинин районидаги Киров номли, Мирзачўл районидаги Сталин номли ва Молотов номли колхоз аъзоларининг болалари учун ясли бинолари қуриб битказилди.

Мирзачўл район Сталин номли, Оққўрғон район «Ленинобод» ва Сирдарё район «XVIII партконференция» колхозларида туғруқхона бинолари қурилиб тугалланиш олдида турибди.

Оржоникидзе район Киров номли колхозда янги ҳаммом биноси қуриб тугалланди ва ишга туширилди. Шундай ҳаммом бинолари Калинин район «Ленинизм» ва Юқори Чирчиқ район Свердлов номли колхозларда ҳам қурилмоқда.

Шунингдек областимиз колхозларида янги типдаги клуб бинолари ҳам кўплаб қурилмоқда. Бекобод район Ленин номли, Бўстонлиқ район Молотов номли ҳамда Бўка район «Ленинобод» колхозларида янги клуб бинолари қуриб тугалланди ва фойдаланишга топширилди.

Кўплаб ҳўл мева

Бўстонлиқ районидаги Хондойлик, Сойлик, Хумсон, Ғазалкент, Хўжакент, Бурчмулла каби йирик қишлоқларда бу йил олма, ўрик, олича, нок, шафтоли, узум мевалари мўл ҳосил тўкди. Боғбонлар мўл-кўл ҳосилга қараб «баргидан меваси кўп» демоқдалар. Шу кунларда саҳий ёз мевасини деҳқонлар эҳтиётлик билан териб, ҳўл мева тайёрлаш пунктларига топширмоқдалар, Чирчиқ ва Тошкент бозорларига келтириб шаҳар меҳнаткашларига сотмоқдалар.

Тошкент консерва заводи районнинг бир неча ерида ҳўл мева қабул қилиб олиш пунктлари ташкил қилди. Бу пунктлар колхозлар ва колхозчилардан меваларни давлат баҳосида кўплаб сотиб олмоқда. Икки тоғ орасига жойлашган кўркам Хумсон қишлоғидаги олма, ўрик ва бошқа кўп мевали дарахтлар ҳосилини кўрган киши «терган билан адо бўлмайди» дейди. Шу кунгача бу пункт сотиб олган мевалардан 800 тоннадан ортиғи заводга жўнатилди.

Т. УРУНОВ.

СИЛОС БОСТИРИШ ҚИЗИТИБ ЮБОРИЛДИ

Мирзачўл районидаги «Коммуна» колхозида чорва моллари қишловига тайёргарлик яхши йўлга қўйилган. Колхоз правлениеси чорва моллари учун 700 тонна силос бостиришни планлаштирган эди. Шу мақсадда 58 гектар ерга маккажўхори экилди. Барча майдонлардаги маккажўхорилар шу кунга қадар уч марта комплекс парваришдан чиқарилди.

Колхоз чорвадорлари силос тайёрлашда бошқа ўсимликлардан ҳам фойдаланмоқдалар. Ҳозир колхозда қамиш пояси ва ҳар хил ўтлардан 250 тонна силос тайёрланди.

Х. САГИЗОВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ»
МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

„КУПРИК ТУЗАТИЛСИН“

Шу сарлавҳа билан чиққан ҳажвий материалда Фрунзе районидаги Черешневая ва Островская кўчаларининг туташ жойида қурилган кўприк эскириб, транспорт қатнови учун хавфли бўлгани кўрсатилган эди.

Фрунзе район ижроия комитетидан редакциямизга хабар беришларича, текширишда, Ракат ариғида бир қанча кўприкларнинг ёғочлари чириб ёмон аҳволга келгани аниқланган. Месткомовская, Хлопковая, Черешневая, Глазунов кўчаларидаги ёғоч кўприклар олиб ташланиб, темир-бетон каприклар ишланган.

Инглиз сатирасининг буюк санъаткори

БЕРНАРД ШОУ ТУҒИЛГАН КУННИНГ 100 ЙИЛЛИГИ МУНОСАБАТИ БИЛАН

Бир инглиз публицисти совет кишиларни ҳозирги замон Англиясининг ҳаёти билан фақат «Диккенс орқали» танишдирлар деб киноя қилган эди. Бу совет кишилари бундан 100 йил аввал Англия қандай аҳволда бўлса, улар ҳозирги Англияни ҳам ана шундай деб тушунадилар, деган гапдан бошқа нарса эмас.

Бу нотўғридир. Биринчидан, Диккенс сатираси бизнинг ҳозирги кунимизда ҳам ўз кучини йўқотган эмас. Иккинчидан, агар бизнинг Англия билан танишишимизга доир адабий манбалар тўғрисида гап борадиган бўлса, биз Англияни фақат «Диккенс орқали» эмас, балки Бернард Шоу орқали ҳам биламиз. Шоунинг сатираси қанчалик ҳаётий эканлигини унинг «Олма ортилган арава» (1929 йил), «Аччиқ, бироқ ҳақиқат» (1932 йил) сингари машҳур комедияларидан билиб олиш мумкин.

«Олма ортилган арава» комедиясида Америка капитализмининг дунё устидан ҳукмронлик ўрнатиш вазифасини амалга ошираётиб, Англияни ютуб юборишга уринаётганлиги кўрсатилади. Комедия Ғарбий Европанинг америкалаштирилишини фош этади ва Ғарбий Европа халқларининг мустақиллиги идеясини ҳимоя қилади. Бу фақатгина актуал тема бўлиб қолмасдан, балки тўғридан-тўғри ҳозиржавоб темадир. Гарчи комедияда Англия буржуазиясининг ҳукмронлари гротеск, сатирик формада акс эттирилган бўлса ҳам аммо асар ҳозирги замонни чуқур билиш ва тушиниш заминида туриб ёзилгандир.

«Аччиқ, бироқ ҳақиқат» комедиясида ҳозирги замон буржуазия цивилизациясининг сиёсий, философик ва маънавий жиҳатдан тубанликка тушиб кетганлиги акс эттирилади. Кўҳна капиталистик Англия фахрланиб юрган ўзининг аввалги мавқини йўқотди. Буржуазия демократиясининг ниқоблари йиртиб ташланди. Комедияда иштирок этувчи шахслар ўзларининг маънавий ҳароб этилганлигини гапирадилар.

Бу икки комедия машҳур инглиз сатиригининг кейинги асарлари ҳисобланади. Агар унинг дастлабки комедиялари «Тул эркакнинг уйлари» ва «Уоррэн хонимнинг касби» сингари ўтган асрнинг охирида ёзилган асарларига мурожаат қилсак, уларда ҳам ана шундай социал сатиранинг ўткир жаранглашини, Англия ҳукмрон синфларининг икки юзламачилик, ёлғончилик, золимлик ва шафқатсизлигини кўрамиз. Бернард Шоу ўзининг узоқ йиллик адабий фаолиятида ўз эътиқодига содиқ бўлиб қолди. У капитализмнинг ашаддий душмани, Англия буржуазиясининг беаёв танқидчиси эди. Бу ҳол унинг комедияларини чуқур ғоявий куч билан бойитди. Унинг улкан бадиий таланти, киши характерини тасвирлашдаги маҳорати ва ажойиб юмори Шоу сатирасининг ўткирлиги, жозибадорлигини оширди.

Унинг душмани кучли эди. Англия буржуазияси Европадаги энг кекса буржуазиядир. У феодализмга қарши ўз революциясини француз буржуа революциясидан 100 йил олдин амалга оширган эди. Бу буржуазия ҳукмронлик қилишда катта тажриба орттирган эди. У ўткир синфий қарама-қаршиликларни текислаб кетиш, «қамчи ва пряник» санъатини, меҳнаткашларни бостириш ва сотиб олиш сиёсатини амалга ошириш санъатини эгаллаган эди.

Капиталистик жамиятнинг чин моҳиятини Бернард Шоу ўзининг ёшлик вақтларидаёқ англаган эди. Ижтимоий чиқиб келиши ирландиялик бўлган Шоу ўша вақтдаёқ Англия либерализмининг таянчларини билган эди. Ҳукмронлик қилаётган буржуазия конституция пардаси остида деҳқонларни ердан маҳрум қилди, ишчиларни очликдан бўғди, миллионлаб меҳнаткашларни океан ортига қочишга мажбур қилди. Мустамлакачиликка нафрат Шоунинг биринчи революцион эҳтиросидир. Ўткир синфий душманлик туйғуси Шоунинг сиёсий ва аҳлоқий дунё қарашини шакллантирди. У социалистларнинг асарларини ўқиди, Маркснинг «Капитал»и билан танишди.

80 ва 90-йиллар Англияда буржуазия интеллигенциясининг илғор қисми социал проблемаларга эътибор бера бошлаган даврдир. Ёш йигитлар ишчилар кварталларидаги вайроналарни бориб кўрар, фабрикаларда болаларнинг ишлашидан ғазабланар, қашшоқликдан нафратланар эдилар. Улар чиндан ҳам меҳнаткашларга ачинишар ҳатто ўзларини социалистлар деб атар эди, бироқ уларнинг «социализми» жўнгина социал реформа қилишдан нарига ўтмаган эди. Улар ишчилар синфининг кучига ишонмадилар ва уларнинг мустақил чиқишларидан қўрқдилар.

Шоу эр-хотин Вебб, машҳур ёзувчи Герберг Уэллс билан биргаликда «Фабиан жамияти»нинг асосчилари ва арбобларидан бири эди. Бу жамият тез орада келажак лейборизмнинг раҳбарларини, сиёсий мансабпарастларни етиштирди. Маркс ва Энгельс фабианчилардан нафратланган эдилар. Аммо Шоу улар ўртасида бошқача мавқига эга эди.

Ҳақиқатан ҳам Бернард Шоунинг кучи унинг бадиий-адабий фаолиятида, унинг сатирасидадир.

«Тул эркакнинг уйлари» комедияси буржуазия жамиятига қарши норозиликнинг ёрқин намойишидир. Комедия буржуазиянинг тақводорлик ниқобини йиртиб ташлади.

«Уоррэн хонимнинг касби»—бу янада қаҳрлироқ, бадиий-ишонтирувчилик формасидаги янада ўткирроқ памфлетдир. Уоррэн хоним бадавлат хотин сифатида жамиятда катта обрўга эга. Унинг дағаллиги салобатли бўлиши учун халақит бермайди. У ўз қизи Вивини буржуазиянинг қатъий аҳлоқ қоидаларига амал қилувчи покиза, гуноҳсиз леди қилиб тарбиялайди. Виви ўз онасининг порахўр эканлигини, бунинг устига онаси Европанинг турли марказларидаги «пансион»лар, аслида эса фоҳишахоналарнинг хўжайини эканлигини, шериги Крофтс билан биргаликда «тирик моллар» билан савдо қилишни кенг йўлга қўйганлигини билмайди ва бу ҳақда ундан шубҳаланмайди.

Виви бу аҳволни билгач, онаси билан бўлган муносабатини тамомила узмоқчи бўлади. Уоррэн хоним ғазаб билан қизига ўзининг «эътиборли жамият»даги ўз танаси билан, ўз қизи билан савдо қилаётган кишилар орасида энг яхши хотин эканлигини уқтиради. Уоррэн хонимнинг шериги, аристократик доирага мансуб бўлган Крофтс ҳам Англиядаги барча муҳтарам ва бадавлат кишилар шунақа эканлиги, жуда оз иш ҳақи тўлаб, ўз фабрикасининг қизларини танаси билан савдо қилишга мажбур қилаётган капиталистларнинг касбидан Уоррэн хонимнинг касби тубан турмаслигини Вивига ишонтирарли исбот этади.

Ҳурматли инглиз матроналарини фоҳишахона бекасига тенглаштириш салобатли кишиларни дарғазаб қилди. Шоу учун театр саҳналари вақтинча беркилди. Аммо у кетма-кет комедия ёзишда давом этди ва уларни нашр эттира берди. У ўз қудратли талантининг кучи билан ғолиб келди. Унинг асарларини ўқишарди, чунки ўқимаслик мумкин эмас эди.

Англия буржуазияси ўз йўли билан ундан қасос ола бошлади. Шоу ўз фикрлари ва образларига парадокслар формасини кийдирди. Бу унинг бадиий усули эди. Буржуазия танқидчилиги уни ўзига хос эксцентрик, ўткир ақлли, латифа ҳаваскори қилиб олишга уринди. Шоунинг ўзи лоқайдлик билан буржуазия менга ўз масхарабозига қараётгандек қарамоқда деб айтган эди. У, бу ҳолни ҳақиқатга қарши кучсиз мудофаа деб тушунди ва ҳақиқатни айтишда давом этди.

Шоу ўзининг «Пигмалион» номли ажойиб комедиясида аристократизмнинг ташқи пардозга берилишини, кўчада юрган қизнинг герцогиняга осонгина айланишини, герцогиня эса ўз навбатида оддий халқ орасидан чиққан хатсиз-саводсиз қиздан юксак эмаслигини, аксинча ундан тубан туришини кўрсатиб беради.

«Майор Барбара» комедияси социал фикрлар билан тўла бўлган асардир. Буржуазиянинг турли табақаси вакиллари, консерваторлар ва либераллар, эътиқодли ва эътиқодсизлар миллионер Андершафтга менсимай муносабатда бўладилар. Андершафт тўп ишлаб чиқарадиган завод эгаси бўлиб, тўп билан савдо қилади. Унинг касбини салобатли касб деб ҳисобламайдилар. Улар ўзларини тинчлик учун курашувчилар деб ҳисоблайдилар. Бироқ Андершафт уларнинг икки юзламачилигини осонгина фош этиб ташлайди. Англия империализми урушсиз ва ўзгалар ерини босиб олмай яшай олмайди. У, гўё ҳокимият парламентники, министрларники деючи буржуача иллюзияларни тарқатиб юборади. Ҳақиқий ҳокимият Андершафтнинг ўзига ва бошқа капиталистларга тегишлидир. У ўзининг сиёсатчи ўғлига: «Сенинг мамлакатингнинг ҳукумати! Мен — мамлакатингнинг ҳукуматиман... Йўқ, азиз дўстим, сизлар бизга матлуб бўлган нарсаларнигина қилишингиз керак. Агар бизга уруш матлуб бўлса уруш эълон қиласиз, агар тинчлик мақбул бўлса тинчликни сақлайсиз...».

Комедия барча муҳтарам ва мўътабар жанобларнинг қурол фабрикантига қойил қолиши ва унинг «ҳақиқати»ни эътироф этиши билан тамом бўлади. Андершафт «ҳақиқати» уруш оловини ёқувчилар ҳақиқати бўлиб, капиталнинг кучи ҳисобланади.

Буржуазия жамиятининг бутун асосларини аёвсиз танқид қилиш — Шоу сатирик ижодининг бадиий кучига манба бўлди. Капитализмга қарши кураш йўлини тушунмаслик эса унинг сиёсий заифлигига манба бўлди. Шоу марксист эмас эди. У ўз замонаси шароитида, XIX аср охиридаги Англия тарихий шароитида ишчилар синфи кучини кўра билмас эди. У социал-демократлар ва лейбористлар оппортунизмига қатъий равишда салбий муносабатда бўлди. Шоу ўз кайфияти ва ҳис-туйғуси жиҳатидан социалист эди, лекин бу ҳис-туйғу социализми остида ҳеч қандай замин йўқ эди.

1905 йилда Россия революцион пролетариати жаҳонда биринчи бўлиб катта тарихий куч сифатида ўзини кўрсатгач, аҳвол ўзгарди. Шоу биринчи рус революциясини табриклади. Унинг комедияларида янги оҳанг пайдо бўлди. Рус пролетариати Коммунистик партия раҳбарлигида ҳокимиятни қўлга олиб, жаҳонда биринчи социалистик давлат барпо этилгач, Шоу бу давлатнинг содиқ дўсти бўлиб қолди. У буржуазия бўҳтончиларига ғазаб билан қарши чиқди. У энди ўзини коммунист деб атар эди. У Англия коммунистик газетаси «Дейли Уоркер»нинг пайчиси бўлиб қолди.

1931 йилда Бернард Шоу 75 ёшга тўлди. У ўз юбилейини бу ерда, дўстлар орасида нишонлаш учун жонажон ватанидек ҳисобланган СССРга келди. У янгиликни, социалистик қурилишни, янги аҳлоқ, янги қиёфани фахр билан томоша қилди.

У ўзининг узоқ умри давомида совет халқига бўлган ҳурматини охирги нафасига қадар сақлаб келди. У 1950 йилда 94 ёшда вафот этди. Шу муносабат билан «Дейли Уоркер» шундай деб ёзган эди: «Бернард Шоу социалист сифатида яшади ва вафот этди... У ўзини коммунист деб атади. У рус революциясининг дастлабки кунидаёқ уни завқ-шавқ билан қўллаб-қувватлади. У ўз ҳаётининг охирги кунигача Совет давлатининг дўсти бўлиб қолди...».

Совет кишилари Шоунинг ёрқин ижодини биладилар ва севадилар. Унинг сатирик комедиялари совет театрлари репертуаридан мустаҳкам ўрин эгаллади. Унинг хотираси тинчлик ва халқлар дўстлиги ҳимоячилари учун азиздир.

Д. ЗАСЛАВСКИЙ.

Адабиёт саҳифаси

Мамарасул БОБОЕВ

ТУШ

(«Севги қўшиқлари» циклидан)

Уйғониб ётардим жим хаёл суриб,
Тонг ойнадан хира назар ташлади.
Хотиним ётоқдан чиқди югириб,
Севиб юзларимдан ўпа бошлади.
Ажабо,
Нима гап?
Бугун саҳардан —
Мунча менга меҳр, муҳаббат ўзи?
«Бормисан, хайрият, айланай
сендан», —
Дея юзимга у қўйди юзини.
Ажаб?..
Соқол ўсган бўлмаса, жўрам,
Хотиннинг ўпгани роҳатку тақир,
Лекин юзни силлиқ қирган куним
ҳам:
«Соқолми-тиканми?» дерди-ку ахир?
Баъзан кеккаярди у менга қараб,
Гўё теккан эдим унинг жонига.
Пулдор, уддабурро, эрларни санаб,
Мени қўшмас эди улар сонига.
Баттар шайдо эдим унинг ҳуснига
Бу ёниб севишдан завқ оларди у.
Ахир, кеча оқшом «Бу жазо
сенга!» —
Деб ётоғин қулфлаб олган эди-ку?
Ҳозир қаранг чопиб чиқди-да ўзи
Юзларимдан ўпа бошлади,
ажаб?
Жуда ҳайрон бўлдим:
— Ҳа, хўш, нима гап? —
У шошиб юзимга қўйди юзини:
— Вой, тушимда... хайриятки
тушимда,
Фалончихон сенга парвона эмиш,
Сен ҳам...
Менчи, бутун бегона эмиш;
Хайриятки, бўлган экан тушимда!
Кулгудан ўзимни тутаман зўрға
Ва ичимда деймаи ўзимча секин:
«Парвона бўлмасман мен-ку бировга,
Жоним, бу тушингни сен ҳар кун
кўргин!»

Хайриддин САЛОҲИДДИНОВ

АДИРДА

Июль чоғи адирда қолдим
Қизиганда ўрим палласи.
Ғаллакорлар айтган яллаcи —
Юрагимга севинчлар солди.
Уйғонаман гўзал тонг билан
Ўрилади далада буғдой.
Уфқ юзи товланиб чўғдай
Иш қизийди гурунг, донг билан.
Шаҳарлардан кўчиб чиққан эл,
Кун тиғида ишлайди терлаб.
Дала қуши доира ясаб
Қанотини силкийди енгил.
Тоғ-тоғ ғалла уяр комбайн
Қанча-қанча ишни этиб ҳал.
Халқимизнинг ҳаёти гўзал
Дастурхоннинг неъмати тайин.
Қирлар сўнгсиз, қирлар бепоён...
Зар бошоқлар ётар шувуллаб,
Кўкда ёнар қуёш ловуллаб
Минут сайин юксалар хирмон.
Партиянинг чақириғига
— «Лаббай» — деган марди-
майдонлар,
— Қолмасин, — деб, — тупроқда
донлар
Тер тўкади халқ, республика.

Кўз олдингизда яшил дала. Бу Оржоникидзе районидаги Сталин номли колхознинг Қ. Рўзиматова бошчилик қилаётган бригада пахтазоридир. Бригада аъзолари 65 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 40 центнердан ҳосил етиштириш учун фидокорона меҳнат қилаётирлар. Айниқса бригадада гектаридан 43 центнердан пахта олиш учун курашаётган Х. Ғойибов бошлиқ звено аъзолари ғўза парвариши да юқори кўрсаткичларга эришаётирлар. **Суратда:** илғор колхозчи **А. Султонов** (ўнгда) ва звено бошлиғи **Ҳ. Ғойибов** ўртоқлар ғўзаларни кўздан кечирмоқдалар.

В. Салов фотоси.

Мақсуд ШАЙХЗОДА

ҲОРМАСИН, БУ ҚЎЛЛАР!..

Бу қўллар —
Кўп забардаст, эпчил қўллар,
Бу қўлларки,
Тинчликнинг байроғини
Қарсак чалиб олқишлар
Ва қўллар.
Ғолибликдир бу қўлларнинг ҳунари—
Эгалари сингари...
Бу қўлларки,
Дўстларга мактуб ёзди,
У не қутлуғ қоғоз-ди!
Бу қўлларки,
Душманга қабр қазди,
Сулҳга хизмат кўргазди!
Бу қўлларки,
Машиналар юргизар,
Жонсиз чўлни тиргизар;
Бу қўлларки,
Кошоналар қуради,
Тоғлар тўшин ёради,
Пўлатни эритади,
Созда нохун чертади,
Ботқоқларни қуритар,
Боғ-гулистон яратар:
Бу қўл —
Пахтамизнинг чигитини тупроққа
Экди бу қўл,
Элга қараб ёзилган
У садоқат хатига,
Бу юртнинг тилхатига —
Имзони чекди бу қўл!..
Бу қўлларнинг ақлига,
Ҳунарига, меҳрига
Бош эгади,
Тан беради, —
Ҳар машаққат ва ҳар иш.

Пахта экмоқ,
Чигит тикмоқ,
Уни қилмоқ парвариш —
Сенинг шаънинг:
Ўртоқ, рафиқ, товарищ!
Шу қўлларнинг амридаги машина
Кўсакларнинг чиройига ошна!
Ғайратларни кун сайин
Авжларга кўтарамиз,
Юртга пахта берамиз!
Азиз ўртоқ, бу қўллар:
Сенинг қўлинг,
Менинг қўлим,
Бизнинг қўлимиз —
Ҳар бобда улгуради,
Юртга пахта беради!
Чунки бирдир йўлимиз —
Биз йўлдош,
Иттифоқдир қўлимиз —
Биз қўлдош!
Бу қўллар
Коммунистик фикрнинг хизматкори,
Вафонинг, фаҳмнинг
дастёри...
Ўзишайлик шу ғанимат кунлар-ла,
Токи бир кун фахрлансак
Савлатли якунлар-ла...
Саломлашса, очиқ чеҳра ёқади,
Бу қўлларки, дўстлар қўлин сиқади,
Албат, сиқар дўст ўлкалар —
Республикалар —
Қўлларини шараф билан тез кунда,
Ва шунда —
Айтур азиз биродарлар қисиб қўл:
— Дўст, соғ бўл!

ШУКРУЛЛО

СИБИРЬ ТОНГГИ

Мунчалар оромбахш Сибирнинг
тонгги! —
Гўзалликка тўла, оҳанга тўла.
Шунда табиатнинг анвои ранги,
Қамраб ололмайсан барин бир
йўла.
Тонгда ўрмон ичра шамол сайр
этар,
Тиниқ ирмоқ куйлаб кезар ичида.
Қушлар патирлашиб тўзишиб кетар,
Осмон тўла оҳанг, шохлар учида.
Сибирь ўрмонида тунаб қолгандек
Олчазорлар аро уйғонар қуёш
Тирмаша-тирмаша азим қайинга,
Кўкка чиқиб олиб кўрсатаркан бош;
Лангиллаб оқади яхлит тинч дарё,
Нурга тўлиб кетар чексиз буғдойзор.
Бутун жаҳонда ҳам топилмас асло
Бунчалар гўзал тонг! Оромбахш дарё!
Мунча гўзал! Қуёш ярқираб чиқиб
Арчалар бетига югурганда қон!
Эркин шу кенгликда рус куйи
янграб,
Ёришганда ўрмон устида осмон.
Ўрмон, дарё, қушлар, буғдойзор
куйлар,
Ўрмон, дарё, қушлар қанотида нур.
Россия! Қуёш ҳам фақат бағрингда
Кезганида олур ором ва ҳузур.
Ажиб кўркка эга дарё ҳам бунда
Тагида кўринур ташланган тўр ҳам.
Балиқчилар билан тўлқин бағрида—
Дейсан — бир умрга сузсам,
чиқмасам.
Нам, барра сайхонда қалқиркан
туман,
Жавлон урсам дейсан бошидан-оёқ.
Ўрмон, ўтлоқларнинг исин келтиргай
Намхуш дарё ели нақадар юмшоқ!
Теваракка боқиб тўймайсан асло!
Бутун атроф гўзал бири-биридан.
Россия! Кучоғим бўлганда дунё
Бағримга ўзингни босардим бирдан.

А. УБАЙДУЛЛА

КОНЧИЛАР ҚЎШИҒИ

Водида кумуш тонг ҳали отмасдан,
Тоғлардан мўралаб қуёш боқмасдан,
Шаҳарда қайнайди жўшқин иш, ҳаёт,
Ҳар дилда мавж урур ғайрату ижод.
Составлар учади лиқ тўла кўмир,
Шахтёрлар шаҳридан юртга армуғон.
Тинчлик истайди мардлар бир умр,
Қудратли бўлсин дер Ватан жонажон.
Бепоён Ватаннинг кичик бир шаҳри,
Меҳнат вахтасида шу Оҳангарон.
Кўмир чўғларидек иссиқ қалбидан,
Баҳра олур азиз Ватан жонажон.

Оҳангарон.

БИБЛИОГРАФИЯ

Ҳасан Пўлатнинг танланган асарлари

Ўзбек совет адабиётининг ривожланишида муҳим ўрин тутган шоирлардан бири Ҳасан Пўлатдир. Яқинда Ўзбекистон Давлат нашриёти унинг «Танланган асарлар»ини босиб чиқарди.

Тўпламни варақлаб, ундаги шеър ва поэмаларни ўқир экансиз, шоир ўзининг қисқа ижодий фаолияти даврида шеър ёзиш техникасини пухта эгаллаб олганлигини ҳис қиласиз. Ҳасан Пўлат қўлга қалам олиб, ижод қилар экан, ўқувчи ҳазм қилиши қийин бўлган баландпарвоз сўзлардан қочди. Ўзи кўрган, бошидан кечирган нарсаларни содда, тушунарли мисралар орқали ўқувчи қалбига етказишга ҳаракат қилди. Тўпламга киритилган шеърлар ана шундан далолат беради.

Тўплам шоирнинг турли даврларда ёзган тематик рангба-ранг, мазмунан бой асарларини ўз ичига олади. Уларда Октябрь революцияси натижасида озод ҳаётга эришган янги совет кишиларининг яратувчилик кучини беш йилликлар натижасида социалистик мамлакатимизнинг янгича либосга ўралиб, қиёфаси ўзгариб бораётгани, совет ўқувчилари, ёшларнинг бахтиёрлиги, шодлиги куйланади.

Тўпламдаги «Ўртоқ Ленин», «Мен Ленин боласи» шеърлари ҳамда «Меҳрибонлар» поэмасида халқларнинг инсоният доҳийси В. И. Ленинга бўлган чуқур муҳаббати ва миннатдорчилиги тараннум этилади.

Ҳасан Пўлат ёшлик, бахтиёрлик, шодлик куйчиси сифатида кўпгина лирик шеърлар яратган эдики, улар бадиий бўёқларнинг ранг-баранглилиги, олға сурган ғоясининг актуаллилиги билан ажралиб туради. «Баҳор шодлиги», «Салом янги йил», «Комсомол кўлида», «Салом май» ва «Май қўшиғи» каби шеърлар бунга мисол бўла олади. Бу шеърларда озод ва бахтиёр ҳаёт кечираётган совет кишиларининг юрак нафаси, қалб тугёни сезилиб туради.

Ҳасан Пўлат ўзини тарбиялаган, шоир қилиб вояга етказган она-Ватанни куйлашни ўз муқаддас бурчи деб билади. Унинг «Москва» шеъри зўр поэтик маҳорат, ошшин ҳаяжон билан ёзилган:

Мен нур дедим, сен оқиздинг, дарё-
дарё нур,
Нур қўйнида эркин суздим, оҳ қандай
ҳузур,
Қанот! — дедим, қанот бердинг, учдим
қушдай ҳур,
Қадрдоним, меҳрибоним, жоним
Москва! (30-бет).

Ҳасан Пўлат болаларнинг севимли ёзувчиси сифатида ҳам шуҳрат қозона олган эди. «Мен бахтиёр» шеъри бунинг ёрқин далилидир. Шеър ниҳоятда жўшқин ва ўйноқи сўзлар билан ёзилган:

Гул лолалар поёндоз менга,
Ҳатто қиш ҳам худди ёз менга,
Даврим берган қувноқ соз менга,
Айтинг яна нима оз менга!? (23 бет).

Ҳасан Пўлат ижодида Ватан мудофааси, улуғ Ватан уруши темаси кенг ўрин эгаллайди. Тўпламдаги «Отлиқ аскар сўзи» «Қизил аскар», «Азиз ҳамшира», «Икки жангчи—икки ёр», «Армиямиз» ва «Совет Иттифоқи Қаҳрамони Талалихин» каби шеърлар ана шундан далолат беради. Буларда шоир совет жангчиларининг шон ва шуҳратини, уларнинг енгилмас кучга эга эканлигини куйлайди. Ҳасан Пўлатнинг улуғ Ватан уруши йилларида ёзган шеърларининг ҳар бир сатри сафарбар қилувчи кучга эга бўлиб, ёвга нафрат ва ғазаб кучлари билан тўлиб тошган:

Истайманки,
Ёвга санчилган
Ханжар бўлсин майса ва ўтинг,
Истайманки,
Фашист устига
Ўқ ёғдирсин кўкинг, булутинг;
Истайманки,
Ҳар бир япроғинг
Ёв бетига ўт сачратган,
Энг қақшатгич шапалоқ бўлсин!
(«Баҳор», 65-66 бетлар).

Ҳасан Пўлат халқ оғзаки ижодидан ўз шеърларида унумли фойдаланишга, мумкин қадар халқчил, оммабоп шеърлар яратишга интилди. Тўпламдаги Ҳамза Ҳакимзода тўғрисидаги шеърлар ҳамда «Икки жангчи—икки ёр» сарлавҳали асарларидан буни айниқса яққол сезиш мумкин.

Ҳасан Пўлат ҳар бир шеър устида қунт билан ишлар, унда биронта янги фикр айтишга, ўхшатиш, муболаға ва жонлантиришлардан ўринли фойдаланишга ҳаракат қилар эди. Шоир ижодининг муҳим хусусиятларидан бири асарларнинг оптимистик руҳ билан суғорилишидир. Тўпламда «Қиш», «Қиз қўшиғи», «Бизнинг қизлар», «Мен ўзбек йигити», «Улуғ сўз», «Ватан» каби шеърлар ҳам бўлиб, уларда шоир совет ёшларининг бахтиёрлигини, она-Ватанимиз қучоғида яйраб, эркин ишлаб, билим олаётганлигини куйлайди.

Тўпламга Ҳасан Пўлатнинг «Меҳрибонлар», «Жанговар», «Дўстлар», «Қобил» сингари поэмалари ҳам киритилган. Уларнинг ичида энг характерлиси «Меҳрибонлар» поэмасидир. Маълумки, Ўзбекистонда Улуғ Октябрь социалистик революциясининг ғалаба қозонишида улуғ рус халқининг оғаларча берган ёрдами ҳал қилувчи роль ўйнади. Шоир «Меҳрибонлар» поэмасида Фрунзенинг Туркистонга келиши ва у ердаги ишларга раҳбарлик қилишини акс эттиришга, унинг образини яратишга ҳаракат қилган. Шоир Фрунзедаги камтарлик, самимийлик, оддий кишиларга нисбатан ғамхўрлик каби коммунистга хос фазилатларни айрим штрихларда усталик билан ифодалаган. Бу ўринда камбағал деҳқон Қамбарнинг Фрунзе билан бўлган учрашуви ва улар ўртасида бўлган самимий суҳбат эпизоди характерлидир.

Поэмада халқлар дўстлиги идеяси босмачиларга қарши актив кураш олиб борган Костя ва Қамбар образлари орқали очиб берилган. Поэмада босмачиларга қарши кураш эпизодлари усталик билан тасвирланган.

«Жанговар» поэмаси ҳам Ватан мудофааси темасидаги асардир. Поэмада Узоқ Шарқда, Ҳасан кўлида япон самурайларига қарши совет жангчилари олиб борган қаҳрамонона кураш эпизодлари тасвирланади.

«Дўстлар» поэмаси болаларга атаб ёзилган бўлиб, шоир Пўлатжон исмли бир боланинг бахтли ҳаётини, совет ёшлари озода ва ёруғ бинoларда илм олиб, қувноқ ҳаёт кечираётганлигини, уларнинг ўсиши-улғайиши учун ҳар қандай шароит мавжудлигини кўрсатади. «Қобил» поэмасида эса колхоз тузумининг афзаллиги куйланади.

Хулоса қилиб айтганда, марҳум шоир Ҳасан Пўлатнинг «Танланган асарлар» тўплами ўзбек китобхонларига тақдим этилган қимматли совғадир.

Н. РИХСИЕВ.

Ҳаким НАЗИР

Номи чиқмаган хотин

ҲИКОЯ

«... Мени янги вазифамдан бўшатишингизни илтимос ва талаб қиламан...»

Ризамат ака қўл қўяётган қоғозлар орасидан чиққан шу хатни ўқиркан, пешонаси тиришди, ручкаси сиёҳдонга ботирилганича қолди. Ариза остига «Отажонова» деб имзо қўйилган эди. Ризамат ака хатни суриб қўйди.

— Бу ким бўлди, Қобилжон?

— Лаббай хўжайин!—бўшаган чойнакни олиб чиқаётган Қобилжон қайтиб стол чеккасига ўтирди, конверт билан хатга кўз югуртириб чиққач кулди.

— Ия, хўжайин, келинингиз-ку! Буни қачон ташлаб кетибди-я?

— Ҳа, дарвоқе, Ҳабибахон дегин. — Ҳабибанинг яқинда бўлган бир мажлисда камчиликларни танқид қилиб чиққани, айниқса «бизда одамларнинг фикрини менсимаслик бор» деган таънаси эсига тушди. У вақтда раис: «гап келганда айтди, қўйди-да» деб буни унча эламаган эди. — Нега у бундай деб ариза ёзди-а?

Қобилжон «бехабарман» дейишга ори келди шекилли, мужмал жавоб қилди:

— Ҳайронман...

— Қойилман куёвга!—Ризамат ака йўғон овози билан кабинетни гулдиратиб кулди. Сўнг узун мошбиринч мўйловини ҳимариб, ҳаёл сурди. — Нимадан кўнгли олинди экан-а? Қизил байроқли бригаданинг звено бошлиғи бўлса. Обрў жойида, даромади ҳам чаккимас-ку... Қобилжон дейман, келинчак уйда ҳам шунақа ўжарми, ё фақат колхозга қиладими?

Қобилжон иншайганча: «Э... унақа... ўзи...» деб дудуқланди.

Ахир бу ишни бошида ўзи хохлаган эди-ку. Ўқишдан келганда, хабаринг бор, бригадирликни таклиф қилдим, хохласанг фермада ишла дедим. Ўзи кўнмади. Аввал звено бўламан, пастдан ўрганиб чиқаман деб туриб олган эди-ку. Нега ярим йил бўлмасдан айниб қолди. Наҳотки сен билмасанг?

Қобилжон ўнғайсизликдан кутилиш йўлини излади.

— Очиғи, неча кундан бери уни кўраолмадим.

— Энди, ука, ўзинг бориб гаплашиб кўр. Айтгин, кечқурун Эрмат полвон билан бирга келсин.

Каламенка шими устидан кийган янгигина хром этигини ғарчиллатиб Қобилжон чиқиб кетди. Сада остидаги мотоциклни миниб узоқ бригада томон йўл олди. Раисга ёлғончилик қилгани учун йўл-йўлакай ўзига-ўзи саза берди. Наҳотки киши ўз хотинининг тутган тутумидан, дарди-фикридан бехабар бўлса. Ҳаммасидан, аризанинг ёзилиши сабабидан ҳам хабардор эди. Аммо нима ҳам қилсин, хотинига сўзи ўтмайди....

Ҳабиба бир йиллик курсга кетмасдан бурун Қобилжон табелчиликда туппа-тузук ишлаб турар, бригадирнинг ўнг қўли ҳисобланар эди. Ҳабиба ўқишдан келиб қарасаки, эри бригададан кетиб идора атрофида бўзчининг мокисидай гирди-капалак бўлиб қолибди. Қобилжон хотинига янги вазифасини тушунтириб: «Хўжайин ҳисоб-китобга паранг кўрипасан, бухгалтерга ёрдам бериб тургин», деб «пастдан юқори қилди» деди. Содда, лобар хотин бўлган Ҳабиба бунга чиппа-чин ишонди. Лекин бир чеккаси севинган бўлса, бир чеккаси ичида ачиниб ҳам қўйди: «эссиз, кенг далага ўрганган одам столда мук тушиб диққи нафас бўладида». Ҳақиқатан эса Қобилжон столда «мук тушиб» узоқ ўтиргани йўқ. Оёқ қўли чаққон, лаб-даҳанли бўлганиданми, раис унга турли ишлар буюрадиган бўлди. Гоҳ у идорада, гоҳ омборда пайдо бўлади; гоҳ қарабсизки, мотоциклни потирлатиб далама-дала ўтиб, бригадирларга раиснинг топшириғини етказиб юради.

Ёз келиб, колхознинг марказий боғида ҳам юмушлар қайнаб кетди. Қобилжоннинг анча вақти боғда ўтадиган бўлиб, меҳмон-излом кутиш ҳам унинг зиммасига тушди. Далада ҳар хил миш-миш юриб қолди. Баъзилар: «Қобилжон боғ бригадасига бошлиқ бўлиб кўтарилибди», деб ҳавасланса, баъзилар «қоровул бошлиғи бўлибди» деб «мақтайди». Ҳазилкашлардан бири Ҳабибага: «Ошиғинг олчи, дугона, куёвчанг колхознинг хазина бошлиғи бўлибди» деб кулди. Ҳабиба чидолмай, бу гапларни Қобилжоннинг юзига солди; «ахир тайинли ишингиз турганда, нега нотайин ишларни қилиб юрибсиз?» Қобилжон пинагини бузмади: «Элнинг оғзига элак тутиб бўлармиди. Ишимдан хўжайин рози бўлса бас-да». Ҳабиба тутоқди. Умрида сан-манга боришмаган эр-хотин қизиган ёққа туз сепгандек жизиллашиб олишди.

Саратон кириб, ғўза парвариши авжига чиққач, Ҳабиба кўч-кўрони билан дала шийпонига чиқиб кетди. Шу сабаб бўлди-ю, эр-хотин икки — уч кунлаб кўришмайдиган бўлиб қолишди. Бу ўртада вақтинча табелчилик қилиб турган ўспирин ўқишга кетиб, табелчилик ҳам Ҳабибага юкланиб қолди. Бригадир «Қобилжонни тезда қайтариб оламиз» деб сўз берган бўлса ҳам, бироқ сўзининг устидан чиқолмади.

Қобилжон хотини билан кўришишни ва ўртада бўладиган муомалани ўйларкан, кўз ўнгини туман босгандай бўлди. Мотоцикл боғлар, далалар ўртасидан кетган йўллар бетқайидаги тут, тол ва жийдаларни тупроққа булаб, Эрмат полвон бригадасига етиб борди. Ҳабиба кенг ғўза пайкалига сув таратиб қўйиб тут соясида елпиниб турган эди. Қобилжон мотоциклдан тушиб борибоқ, уни қучоқлаб олди. Ҳабиба дуркун гавдасини қутқаргунча лўппи бетларидан тер қуюлиб кетди. Ҳаллослаган ва чўчиганча атрофга аланглаб олди-да, эрига зўраки хўмрайди.

— Ҳазилингиз қурсин. Оппа очиқ далада-я!

— Соғиниб кетган бўлсам нима қилай!... Бай-бай-бай саратоннинг қизитиши—е! Ҳумдон-а! Одам кабоб бўлиб кетди!—Қобилжон жужун кители билан дўпписини тут бутоғига илди-да, шарқираб оқаётган ариқдан юзини ювиб олди.

— Даламизнинг ҳароратига ҳамма ҳам чидай бермайди, — пичинг оҳангида деди Ҳабиба ва ариқдаги пақирдан бир коса яхна чой қуйиб узатди, — юрагингизнинг куйгани босилади...

Қобилжон чойни шимириб, ҳеч нарса пайқамагандай деди:

— Кунига бир шу ёқни кўзлайман. Зарур топшириқлар билан банд бўлиб ҳеч қўзғололмайман-да. Беча бирров вақт топиб келувдим, йўқ экансиз. Қўшни колхозга тажриба олгани кетди, дейишди.

— Ўзингизни оқламай қўяқолинг доғулилик қилиб. — Ҳабиба араз билан четга бурилиб, тўзиган сочларини тузата бошлади. — Ҳаммасидан хабарим бор.

Бу зуваласи пишиқ дўсира жувоннинг шўх кўзлари ва кулча юзидаги чуқур кулгичлари ёш чеҳрасини очиб турар, шу сабабли аразлаганини ҳам дарҳол пайқаш қийин эди. Фақат қайрилма қора қошлари чимирилиб, ўртасида жимжилоқ сиғарлик тугунча ҳосил бўлишидангина унинг дили оғриганини сезиш мумкин эди.

У эрига кўз қирини ташлаб, деди:

— Тўй олдидан ўлдим-куйдим деганингиз эсингиздами?

Қобилжон кутилмаган бу саволдан бир иргиб тушди:

— Бўлмаса-чи!... Яхши кўрардим-да...

— Нечук энди ёмон кўриб қолдингиз?

Қобилжон баттар саросимага тушди.

— Нега ахир ундай дейсиз! Тушинтириб гапирсангиз-чи!

— Хўп, айтинг бўлмаса: нега иш доли зарбига келганда мени ташлаб кетдингиз? Нега касб-корингизни мендан яширасиз?... Жазирама далада куйибпишгандан кўра сон салқин боғда меҳмон кутиш маъқулроқ-да, а? Тузук, ҳалитдан роҳатингизни кўзлаб қолибсиз.

Қобилжон гўё биринчи марта кўраётгандек хотинига бақрайганча қолди. Чиндан ҳам уч йил бирга яшаб келган меҳрибон қаллиғидан бунақа дашномни эшитиши шу эди. У лол бўлиб қолди. Ариза тўғрисида сўз очишга ўрин ҳам қолмади. Охири, ўкингандай деди:

— Тушининг, Ҳабибахон. Ўзимга қолса бир қадам ҳам жилмас эдим. Лекин раис сўраганда Эрмат амаким ваъда бериб қўйибди-да. Ахир раиснинг сўзини икки қилиб бўлармиди.

Ниманидир кутиб қир тарафга кўз тиккан Ҳабиба ялт этиб эрига қаради.

— Сизларга ҳайронман. Бригаданинг ишига путур етадиган бўлгандан кейин, нега энди раиснинг гапини икки қилиб бўлмасин!

Шу чоқ қир томондан тапур-тупур чанг кўтариб, бошига рўмолчани дарра қилиб бойлаган отлиқ етиб келди.

— Иш чатоқ, опа! — деди у отнинг жиловини тортиб.—Трактор сой ёнида ғўза пойновидан тошиб чиққан сувга ботиб қолибди. Одамлар кўтар-кўтар билан овора. Трактор кеч келса керак.

Нариги пайкалга ҳозироқ культивация солишни кўзлаб турган Ҳабибанинг диққати ошиб кетди. Хабарчини имо билан отдан туширди-ю, ўзи отга бир сакрашда миниб, шиддат билан бригадирни топиш учун шийпон томонга чопди...

... Куннинг ҳарорати ошиб борарди. Ўткир қуёш сели ҳамма ёқни худди олов денгизидай ўз гирдобига ғарқ қилиб, мисдай қиздирмоқда. Чор атрофга ёйилган яшил ғўзалар бир қарашда ҳансираб мудраётгандек туюлади. Аслида эса улар мўл-кўл сув ва қуёш нурини чанқоқлик билан мириқиб шимирмоқдалар, тобора яшнаб, тўлишиб, дақиқа сайин қуёш томон бўй чўзмоқдалар. Бир нафас диққат қилиб тинглang-а: пахтазор бағридан билинар-билинмас майин, нозик мусиқий оҳанг қулоққа чалинади. Бу оҳанг ипак қуртининг катта даҳага кириш олдидан иштаҳаси карнай бўлиб барг шипираётгандаги пишиллашини, катта кўлнинг оғир чайқалгандаги вишиллашини, ёки бол арларнинг гулзорга дув ёпирилгандаги визиллашини эслатиб юборади. Пайкаллар устига тикилсангиз, гўё осмондан сон-саноқсиз ипак толалари ёғилиб мавж билан жилвалангандай кўзингизни қамаштиради. Эрта тонгдан бери далалар устида пириллашиб, шохдан-шохга сакрашиб, дала йўлларидан ўтган электр симларда тизилишиб сайрашган қушларнинг овози ҳам пасайиб, иссиқ ҳавога сингиб кетгандай бўлди. Бригада шийпонини кўклам ва кузнинг аччиқ изғиринидан ҳамда ёз офтобининг давасидан сақлаш учун толлар ва тераклар билан қуршаганлар. Аммо ўзлаштирилганига эндигина уч йил бўлган янги ернинг ёш кўчатлари ҳали офтоб тиғини тўсиш даражасига етмаган. Тепасига қизил байроқ тикилган бу шийпон дўнгликда. Шунинг учун яхлит, пасти- баланд пахтазорнинг этакларини ялаб ўтган каналнинг тик қирғоқлари, унда дингиллашиб юрган эчки, қўйларгача баралла кўриниб туради. Ана пайкаллар оралаб юрган одамлар орасидан икки киши ажралиб, гурунглашганча чиқиб келди. Бири—деҳқонча дўлвар, гўштдор юзи билан йўғон бўйини шамол ва офтобда қорайиб пўст ташлаб кетган, 45 ёшлардаги, ҳаракат ва сўзлари вазмин киши эди. Иккинчиси эса завод мутахассисларига ўхшаб одми кийинган, сояпар, оқ сариқ бетлари бўзариб кетган, сават шляпали, қотма йигит бўлиб, ҳаракатлари чаққон, абжиргина кўринарди. Улар шийпон орқасидаги гулзор четидан салқинроқ ерни танладилар-да, шолча солиб ёнбошладилар.

— Шундай, Эрмат ака, — деди йигит ўзини жуда яқин олиб ва узатилган пиёладан чой хўплаб. — Бундан буён бирга ишлаймиз. Оғирини ҳам, енгилини ҳам бирга баҳам кўрамиз. Шунинг учун очиқчасига гаплаша берамиз... Менга областда ҳам, райондаги ўртоқлар ҳам «Янги обод» колхозидан ўрганадиган нарса кўп, уларнинг тажрибаларига суянсанг бўлади, дейишган эди...

Эрмат полвон одатдаги меҳмонлар каби бу одам ҳам аввал ишимизни мақтар, кейин баъзибир камчиликларни кўрсатар деган умидда эди. Эрмат полвон илгари кичкина ва қолоқ бир колхозга раис бўлиб кўп адабини еган, боши ташвишдан чиқмаган эди. Катта колхозга бирлашганларидан кейин, полвонга бригадирликни таклиф қилишган эди, у жон деб рози бўлди. Деҳқончиликда ўзини кўрсатиш учун астойдил ишлади, ҳосилни анча оширди. Колхоз раиси Эрмат полвонни эски тажрибакор деб ишонганидан, кейинги вақтларда ўз ҳолига ташлаб қўйди, ҳафталарча бу бригадага оёқ босмайдиган бўлди. Эрмат полвон ҳам, ўзига шунчалик ишонганларидан мағрур эди. Лекин ҳозир у жуда лоҳас бўлди. Йигит, ютуқдан асти сўз очмай, тўппа-тўғри камчиликлардан бошлади. Умуман колхозда, хусусан бу бригадада меҳнатнинг ёмон уюштирилганлиги, бу йилги ёзнинг бениҳоя иссиқ келиши муносабати билан туғилган қўшимча қийинчиликлар ҳисобга олинмаётганлигини, ғўза парваришида узилишларга йўл қўйилганлигини кўрсатди. Эрмат полвон буни ҳеч кутмагани учун, ўзини оқлашга шошилди. Ғўзанинг айрим участкаларда олақароқ бўлиб қолганининг сабаби одамларда деб тушунтирмоқчи бўлди.

— Ҳолис гап шу, беш қўл баравар эмас, ўртоқ Ҳикматов, — деди Эрмат полвон, унинг сўзидан «ўзи шундай бўлиши табиий» деганда бир оҳанг сезилиб турарди, — ишловчилар орасида ишёқмаслари ҳам бор.

— Шунақами? — деди йигит ўйланиб. — Колхозингиз хийли бақувват, даромад яхши-ку?

— Албатта! — фахрланиб деди бригадир. Йиллик тақсимотда ўн тўрт сўм пул, уч килодан дон тегди.

(Давоми 4-бетда)

А. И. МИКОЯН БРИОНИ ОРОЛИГА КЕЛДИ

БЕЛГРАД, 22 июль. (ТАСС). ТАНЮГ агентлиги билдиради:

Бугун кундузи Совет Иттифоқи Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари А. И. Микоян Бриони оролига келди. Пуладаги аэропортда А. И. Микоянни Иттифоқ Ижроия вечеси раисининг ўринбосари Александр Ранкович кутиб олди.

Бугун кечқурун Микоян президент Тито томонидан берилган зиёфатга таклиф қилинди. Зиёфатда Иттифоқ халқ скупшчинасининг раиси Моша Пьяде, Иттифоқ Ижроия вечеси раисининг ўринбосарлари Кардель, Ранкович, миллий мудофаа масалалари билан шуғулланувчи давлат секреари генерал Гошняк, ташқи ишлар давлат секретари Коча Попович ва Иттифоқ ижроия вечесининг аъзоси Тодорович ҳам ҳозир бўлдилар.

Зиёфатда Совет Иттифоқининг Белграддаги Фавқулодда ва Мухтор Элчиси Фирюбин ҳозир бўлди.

Маълум бўлишича, Микоян ғайри расмий визит билан келган, у Брионида икки кун бўлади.

А. И. Микоян Бриони оролларидан жўнаб кетди

БЕЛГРАД, 23 июль. (ТАСС). ТАНЮГ агентлиги билдиради: СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари А. И. Микоян бугун Бриони оралларидан Совет Иттифоқига жўнаб кетди. А. И. Микоян бу оролларда икки кун бўлди.

Пула аэродромида А. И. Микоянни Иттифоқ Ижроия вечеси раисининг ўринбосари Эдвард Кардель кузатиб қолди.

ЮФХР президенти Броз Тито Грецияга жўнаб кетди

БЕЛГРАД, 23 июль. (ТАСС). «Борба» газетасининг хабар қилишича, кеча ЮФХР президенти Иосип Броз Тито рафиқаси Йованка Броз билан биргаликда Греция қироли Павел ва қиролича Фредериканинг таклифига мувофиқ Бриони оролларидан ҳарбий «Галеб» таълим кемасида Корфу оролларига жўнаб кетган.

Хитой Коммунистик партиясининг сафлари ўсмоқда

ПЕКИН, 23 июль. (ТАСС). «Сичуаньжибао» газетаси хабар қилади: 1955 йилнинг июнь ойидан то шу йилнинг май ойигача Сичуань вилоятида Хитой Коммунистик партияси сафларига 200 мингга яқин киши — ишчилар синфи, деҳқонлар ва меҳнаткаш интеллигенциянинг энг яхши вакиллари қабул қилинди.

Шу йилнинг январь ойида ХКП Марказий Комитети томонидан интеллигенция масаласи юзасидан чақирилган кенгашдан кейин вилоят партия ташкилотлари актив интеллигент ходимлари партияга жалб қилиш ишини кучайтириб юбордилар. Шу йилнинг май ойида Чэнду ва Чунцин шаҳарларида ХКП аъзолигига 118 киши — университетларнинг профессорлари, врачлар ва инженерлар қабул қилинди.

Майда миллатлар районларида ҳам партия аъзоларининг сони ўсмоқда. Бу йил 800 га яқин тибетлик, дунган ва бошқа миллатларнинг вакиллари ХКП сафларига аъзо бўлиб кирди.

МИСРДА РЕВОЛЮЦИЯ БАЙРАМИ

ҚОҲИРА, 23 июль. (ТАСС). Бугун Мисрда миллий байрам—1952 йил 23 июль революциясининг тўрт йиллиги нишонланмоқда. Ҳукуматнинг қарорига мувофиқ, 23 июль революция куни ишламайдиган кун деб эълон қилинди. Матбуотнинг билдиришича, миллий байрам муносабати билан мамлакатнинг шаҳар ва қишлоқларида халқ сайиллари ўтказилмоқда.

Газеталар янги ҳокимият барпо қилинганидан буён ўтган 4 йил мобайнида Мисрнинг эришган муваффақиятлари тўғрисидаги мақолалар ва бошқа материаллар босиб чиқармоқдалар. Матбуот ифтихор билан қуйидагиларни таъкидлаб ёзмоқда: Миср халқи революциянинг тўрт йиллигини мамлакат ажнабийлар оккупациясидан тамомила озод бўлган, Мисрнинг миллий мустақиллиги ва сиёсий мустақиллиги мустаҳкамланган бир вазиятда, тинчлик ва тинч-тотув яшаш курашчиси ва империалистик пакт ҳамда блокларнинг қатъий душмани бўлган Мисрнинг халқаро майдондаги обрўси ўсиб бораётган бир вазиятда кутиб олмоқда.

«Алжумҳурия» газетаси бош мақоласида қуйидагиларни ёзади: «Биз, реакционерлар ва хоинлар устидан ғалаба қозондик. Биз, империализмга қарши чиқдик ва мустамлакачиларни мамлакатимиздан ҳайдаб чиқардик. Биз, ажнабийларнинг таъсиридан ва ғарбнинг ҳукмронлигидан қутулдик. Биз тўла эркинликка эришдик». Газета, Миср тинчликни ва мустақилликни ҳимоя қилиш сиёсати туфайли бошқа мамлакатларда кўпгина содиқ дўстларга эга бўлди, деб ёзади.

Мисрнинг душманлари, деб ёзади газета, «Мисрнинг ўзи танлаб олган йўлдан боришига халақит бериш учун уринмоқдалар, Мисрнинг йўлига ҳар қандай тўсиқлар қўймоқдалар. Империализмнинг кучларига қарши, миллий мустақиллигимизни ҳимоя қилиш йўлида қизғин кураш олиб боришимиз кераклигини биламиз. Бу кураш биздан сабот-матонатли, чидамли бўлишни ва қурбонлар беришни талаб этади. Биз бундай курашга тайёрмиз».

«Миср,—деб ёзади «Алахбор» газетаси, халқ Хитойини таниди ва барча мамлакатлар билан, улардаги сиёсий тузумнинг қандай бўлишидан қатъий назар, ўз муносабатларини мустаҳкамламоқда». Газета мақоланинг охирида «Мисрнинг ташқи сиёсати давлатларнинг тинч-тотув яшашлари принципига асосланади» деб уқтириб ўтади.

ҲИНДИСТОН ПАРЛАМЕНТИ ДЕПУТАТИНИНГ СССРГА ҚИЛГАН САФАРИ ҲАҚИДА АЙТГАНЛАРИ

БУХАРЕСТ, 23 июль. (ТАСС). Ҳиндистон парламентининг аъзоси Раман Келан Велаюдхан СССР Олий Совети Иттифоқ Совети Раисининг таклифига мувофиқ, Совет Иттифоқида уч ҳафта бўлди. У, Москвадан ташқари яна Ленинградни, Сталинградни, Олмаотани, Тошкентни, Сухумини, Сочини ҳам бориб кўрди, СССРдаги бир қанча корхоналар, колхозлар ва музейларда бўлди.

Р. К. Велаюдхан чет эллар билан маданий алоқа қилувчи Румыния институтининг таклифига мувофиқ Бухарестга келган эди. У, Бухарестда совет матбуотида эълон қилиш учун ТАСС мухбирига баёнот топширди. Бу баёнотда қуйидагилар айтилади:

Мен Совет Иттифоқида бўлган вақтимда ўзимни худди совет гражданидек жуда эркин ҳис қилдим. Совет халқи жуда меҳмондўст, самимий ва дўст халқдир. Совет халқи Ҳиндистон халқларига зўр муҳаббат қўйган.

Совет Иттифоқи ўз халқининг бахтсаодатини кўзлаб коммунизм қурибгина қолмай, шу билан бирга ер юзидаги барча халқлар учун тинчлик ҳам барпо қилмоқда. Ғарб давлатларининг коммунизмни жаҳон системаси сифатида танишлари учун пайт келди. Улар пировардида шундай қилишга мажбур бўладилар.

Ҳинд халқи Совет Иттифоқининг ёрдамига ишонч билан қарамоқда. Совет Иттифоқи Ҳиндистоннинг саноатини ривожлантириш ва уни юксалтириш мақсадида ҳинд халқига ёрдам бермоқда.

Мен СССР Олий Совети сессиясининг мажлисларида ҳозир бўлишдек шарафга эришдим. Ленин томонидан ташкил этилган давлат олий органининг ишларида қатнашиш имконияти берилганлигидан жуда хурсандман. СССР Олий Совети сессиясининг қуролсизланиш тўғрисида дунёдаги барча мамлакатларнинг парламентларига қарата қабул қилган мурожаати мутлақо тўғридир. Бу мурожаат тарихий жиҳатдан муҳим бўлиб, тинчлик ишига муайян ҳисса қўшади.

ИСЛАНДИЯНИНГ ЯНГИ ҲУКУМАТИ

КОПЕНГАГЕН, 23 июль. (ТАСС). Газеталарнинг билдиришига қараганда, 21 июлда Исландиянинг янги ҳукумати тузилган. Бу ҳукумат прогрессив партиянинг, социал-демократик партиянинг ва «Халқ бирлашмаси» деган сайлов блокининг вакилларидан иборат. Социалистик бирлик партияси ва сўл социал-демократлар «Халқ бирлашмаси» деган блокка киради.

Ҳукумат қуйидаги составда тузилган: Херман Ионассон — бош министр ва юстиция министри, Эйстейн Ионссон — молия ва қишлоқ хўжалик министри (буларнинг ҳар иккиси прогрессив партиянинг аъзоси), Гудмундур Гудмундссон — ташқи ишлар министри, профессор Гюльфи Гисласон — маориф министри (социал-демократик партиянинг аъзолари), Ханнибал Вальдимарссон—социал таъминот министри; Лудвиг Иозефссон—савдо ва балиқчилик министри («Халқ бирлашмаси»нинг аъзолари).

«Ланд ог фольк» газетаси қуйидагиларни ёзади: Янги ҳукумат шундай программа асосида тузилдики, америка қўшинларининг Кефлавикдаги базада туриши тўғрисида АҚШ билан тузилган битимни бекор қилиш ҳақидаги талаб бу программанинг асосий моддасидир. «Ланд ог фольк» газетаси яна ёзади: «Халқ бирлашмаси» Исландиянинг, НАТОдан тамомила чиқиб кетишини истайди. Аммо, социал-демократлар ва прогрессив партия бу фикрни қувватламаётир.

«Социал-демократен» газетаси Исландияда янги ҳукумат тузилганлиги тўғрисидаги хабарда бундай деб ёзади: Эндиликда америка қўшинлари Исландиядан олиб чиқиб кетилади ва НАТОнинг Кефлавикдаги базаси ёпилади, деб ҳисоблаш мумкин.

Франция билан СССРнинг бир-бирларига фильмлар юбориб туриши тўғрисидаги битим имзоланди

ПАРИЖ, 23 июль. (ТАСС). Франция ҳукуматининг бошлиғи Ги Молле ва ташқи ишлар министри Кристиан Пинонинг Москвада совет раҳбарлари билан олиб борган музокараларини ривожлантириш юзасидан бугун Франция ташқи ишлар министрлигида Франция билан СССРнинг бир-бирларига кино фильмлар юбориб туриши тўғрисидаги битим имзоланди. Битимни СССР Маданият министрининг ўринбосари В. Н. Сурин ва Франция ташқи ишлар министрлигининг бош секретари Луи Жокс имзоладилар.

Судан давлат арбобларининг баёноти

ҚОҲИРА, 23 июль. (ТАСС). МЕН агентлиги Хартумдан билдиради: Судан бош министри Абдулла Ҳалил ва ташқи ишлар министри Маҳгуб АҚШ ва Англия ҳукуматларининг Асуан тўғонини қуриш учун Мисрга молиявий ёрдам беришдан воз кечганликлари тўғрисидаги баёнотини шарҳлаб, бу қарор Нил дарёсининг сувини тақсимлаш тўғрисида Миср билан Судан ўртасида олиб борилаётган музокараларга таъсир кўрсатмайди, дедилар.

СПОРТ

ЮЛДУЗ ШАКЛ ЭСТАФЕТАСИ

Ўтган дам олиш куни Тошкентдаги Комсомол майдонида СССР халқлари Спартакиадасига бағишлаб ўтказилаётган Бутуниттифоқ юлдуз шаклли эстафетаси бўйича Тошкент шаҳар районларининг командалари ўртасида ўтказилган мусобақага старт берилди. Биринчи этапда эстафета таёқчасини Октябрь районининг вакиллари олиб бордилар. Уларни эстафета маршрути давомида Фрунзе районининг велосипедчилари алмаштирдилар. Сўнгра эстафета таёқчасини навбат билан Ленин, Куйбишев, Киров ва Марказий район командаларининг қатнашчилари олиб бордилар. Шаҳар кўчаларида эстафета қатнашчиларини шаҳар аҳолисидан мингларча киши табриклади.

Кеч соат 18 да «Спартак» стадионига юлдуз шаклли эстафета маршрути бўйича Ўзбекистоннинг областларидан, шунингдек Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистондан велосипед ҳамда мотоциклларда келган командалар бирин-кетин кириб келабошлайдилар.

Эстафета қатнашчиларини кутиб олишга бағишланган тантанали маросим тамом бўлди. Эстафета байроғини Чкалов шаҳридаги РСФСР командасига спорт самолетида олиб бориб бериш учун Тошкент аэроклубининг икки спортчи учувчиси қабул қилиб олди ва стадионда йиғилган мингларча кишиларнинг табриклари остида аэродром томон йўл олди.

ФУТБОЛ

22 июлда Тошкентдаги «Спартак» стадионида «Пахтакор» кўнгилли спорт жамиятининг мастерлар командаси билан Тошкент терма командаси ўртасида ўртоқлик учрашуви бўлиб ўтди.

Ўйин «Пахтакор» командаси футболчиларининг фойдасига 5:0 ҳисоби билан тугади.

1955 ЙИЛДА ЧИҚАРИЛГАН

СССР халқ хўжалигини ривожлантириш Давлат заёми

1.ЮТУҚЛАР ТИРАЖИНИНГ

справка жадвали

Заёмнинг бу тиражи 1956 йил 15 июлда Горький шаҳрида бўлиб ўтди. **Заёмнинг ҳамма разрядидаги серия ва облигацияларнинг қуйидаги номерларига ютуқлар чиқди:**

180371	1—50	200	186496	1—50	200	193880	1—50	200
180604	1—50	200	186803	15*)	1.000	194231	1—50	200
180822	1—50	200	187069	17*)	1.000	194394	1—50	200
180890	1—50	200	187111	1—50	200	194413	1—50	200
181013	1—50	200	187642	1—50	200	194472	1—50	200
181060	40*)	1.000	187703	1—50	200	194633	1—50	500
181064	1—50	200	187860	1—50	200	194809	1—50	200
181166	1—50	200	188233	1—50	200	194937	1—50	200
181403	1—50	200	188339	1—50	200	195140	10*)	1.000
181429	1—50	200	188708	06*)	1.000	195442	35*)	1.000
181462	1—50	200	188902	1—50	200	195935	44*)	5.000
181482	23*)	1.000	188944	1—50	200	196102	1—50	500
181585	1—50	200	189016	31*)	1.000	196161	1—50	500
181654	1—50	200	189120	38*)	1.000	196240	21*)	1.000
181661	1—50	200	189311	1—50	200	196521	1—50	200
181719	30*)	1.000	189413	1—50	200	196782	1—50	200
181783	1—50	200	189714	1—50	200	197045	1—50	200
181864	1—50	200	189850	1—50	200	197673	1—50	200
182490	1—50	200	190108	06*)	1.000	197768	44*)	1.000
182589	1—50	200	190271	15*)	1.000	197843	1—50	200
182883	49*)	1.000	190341	1—50	200	197883	24*)	5.000
183080	1—50	200	190430	1—50	500	197901	1—50	200
183219	42*)	1.000	190647	35*)	1.000	197934	44*)	1.000
183267	1—50	200	190787	1—50	200	197944	1—50	200
183458	1—50	200	190980	10*)	1.000	198010	1—50	200
183987	1—50	200	190995	1—50	200	198279	14*)	1.000
183995	35*)	1.000	191099	1—50	200	198457	38*)	1.000
184063	1—50	200	191120	1—50	200	198505	46*)	1.000
184402	1—50	200	191228	1—50	200	198622	1—50	200
184451	23*)	1.000	191431	1—50	200	198693	1—50	200
184632	1—50	200	191633	1—50	200	198812	1—50	200
184651	1—50	200	191946	1—50	200	198968	1—50	200
184726	1—50	200	191959	1—50	200	198987	1—50	200
184758	01*)	5.000	192654	1—50	500	199186	1—50	200
184813	1—50	200	193078	1—50	200	199281	1—50	200
184836	1—50	200	193222	1—50	200	199357	1—50	200
185082	1—50	200	193258	14*)	1.000	199746	16*)	1.000
185312	1—50	200	193372	1—50	200	199879	1—50	200
185531	1—50	200	193640	1—50	200	199897	1—50	200
185560	32*)	1.000	193644	1—50	200	199903	22*)	1.000
185823	1—50	200	193706	41*)	1.000	199928	1—50	500
186495	30*)	1.000	193766	1—50	200			

*) Шу сериядаги облигацияларнинг қолган 49 номерига 200 сўмдан ютуқ чиқди.

Ютуқлар тиражини ўтказувчи Комиссиянинг раиси — Меҳнаткашлар депутатлари Горький шаҳар Совети ижроия комитетининг раиси А. Д. ПРОСКУРИН.

Комиссиянинг масъул секретари М. А. СМИРНОВА.

ТЕАТРЛАРДА:

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 25/VII да **Травиата**, 26/VII да **Ромео ва Жульетта**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 26/VII да **Азиз ва Санам**.

ҚИШКИ КИНОТЕАТРЛАРДА:

«РОДИНА» — кундуз ва кечқурун янги киноводевиль **Саросима кун**, кеч соат 9 дан **Дайди** (1 ва 2-серия).

«ИСКРА» — эрталаб соат 9 ва 9 — 40 минутда **Тоғлардаги застава**, кундуз **Саросима кун**, кеч соат 9 дан **Бир кружка пиво**.

«ЁШ ГВАРДИЯ» — эрталаб соат 10 да **45-квадратда**, соат 11-45 минутдан кеч 6 гача **Саросима кун**, кеч соат 8 дан **Яхталар денгизда**.

ЁЗГИ КИНОТЕАТРЛАРДА:

«ВАТАН», «ИСКРА», «ХИВА», «ИСКРА» (Кафанов номли парк) «УДАРНИК» — **Саросима кун**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА

(ёзги бино)
25 июлда

КОНЦЕРТ

Концертда: Ўзбекистон ССР халқ артистлари **Маҳмуджон Ғофуров, Шаҳодат Раҳимова, Турсуной Жаъфарова Розия Каримова** Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар **Фароғат Раҳматова, Эътибор Жалилова, Абдуғафур Абдураҳмонов, Зайнаб Самиева, Зайнаб Полтушева,** солистлардан **Эркин Эркаев, Шерали Пўлатов, Райҳон Тўраева, Райҳон Иброҳимова, Омина Фаёзова, Раиса Муҳиддинова** ва бошқалар қатнашади.

Концерт кеч соат 9 да бошланади.

24 июлдан 5 августга қадар ҳар куни соат 20 дан 22 гача ҳамма маданият ва истироҳат паркларида **пенсиялар ҳақидаги янги Қонун юзасидан**

КОНСУЛЬТАЦИЯЛАР ЎТКАЗИЛАДИ.

Шаҳар лекция бюроси.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети пропаганда ва агитация бўлимининг нашри

«АГИТАТОР БЛОКНОТИ» ЖУРНАЛИНИНГ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ИЛҒОРЛАРИ ТАЖРИБАСИГА БАҒИШЛАНГАН МАХСУС СОНИ ЧИҚАРИЛДИ

Олтинчи беш йилликда республикамизда пахта, пилла, чорвачилик маҳсулотлари (гўшт, сут, жун ва бошқалар), картошка, сабзавот ва полиз экинлари ҳосилини кўтариш ва бу маҳсулотлар билан кенг меҳнаткашлар оммасини мўл-кўл таъминлаш вазифаси туради.

«Агитатор блокноти»нинг бу сонида: Қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳосил етиштирайлик!; Олтинчи беш йилликда пахтачилик; Кўплаб юқори сифатли пилла етиштирайлик!; Ватанга кўплаб чорвачилик маҳсулотлари берайлик!; МТС — колхоз ишлаб чиқаришида ҳал қилувчи куч!; Ишлаб чиқариш экономикасини чуқур ўрганайлик! — деган рубрикалар остида юқоридаги масалаларнинг ҳаммаси чуқур ва асосли равишда ёритилади.

Булардан ташқари, консультация бўлимида «Илғорлар тажрибаси тўғрисида суҳбатни қандай ташкил қилиш керак» деган саволга яхши маслаҳатлар берилади.

Агитатор, суҳбатингда фойдалан! — рубрикаси остида эса, чет эл (Америка Қўшма Штатлари ва Англия) қишлоқ хўжалигидаги янгиликлар тўғрисида гапирилади.

Шу билан бирга: ўсимлик ҳаёти, ғўзанинг агробиологик характеристикаси, пахтанинг халқ хўжалигидаги аҳамияти ва бошқа кўп масалалар ҳам ёритилади.

«Агитатор блокноти»нинг махсус сони яхши бадиий муқовада, 8 босма листдан иборат. Баҳоси — 2 сўм.

«Агитатор блокноти»нинг бу сонини «Узглавкниготорг», «Союзпечать» ва матлубот кооперациясининг барча магазин ва киоскаларидан сотиб олиш мумкин.

Номи чиқмаган хотин

(Боши 3-бетда)

— Ҳа, балли. Шундай бўлгандан кейин, сизда қанақа одам ишёқмаслик қилсин. Даромади буромадини қопламайдиган камқувват колхозларда бўлса бошқа гап. Уларда одамлар кўпроқ томорқага оғиб кетади. Сизда колхоз учун ишлашнинг нафини билмайдиганлар башарти бўлганда ҳам битта-иккитадир деб ўйлайман.

— Холис гап шу, ўртоқ Ҳикматов, — деди тан бериб полвон.—Агар ўшанақалар кўп бўлганда колхозимиз кўтариламиди! Уч йилдан бери муттасил планни ошириб ўринлатамиз-ку.

Ҳикматов кўк китилининг чўнтагидан блокнотни олиб варақларкан, рақамлар устида тўхталди:

— Йигирма тўққиз, ўттиз бир, ўттиз икки. Буни уч йил ичидаги кўтарилиш демоқчисиз-да?

Эрмат ака мамнуният билан қаттиқ бош силкиб, тасдиқ ишорасини қилди.

— Раис ҳам худди шу фикрда эканлар—деди Ҳикматов енгил киноя билан ва қаноатланмаган бир тарзда давом этди. — У киши билан суҳбатлашганимда, колхозни қандай қилиб кўтариш тўғрисида эмас, қандай қилиб кўтарганлари тўғрисида сўзладилар нуқул... Бизнингча «Янги обод»да ҳақиқий кўтарилиш йўқ!.

Эрмат полвон, худди биров беҳосдан совуқ сув сепиб юборгандай афтини буриштирди.

— Нега энди, ўртоқ Ҳикматов? — деди қаддини ростлаб олиб.—Ўзи кўриниб турибдику?

— Тўғри, сиртдан кўринишда шундай. Аммо унутманг, баъзан рақамлар одамни чалғитади. — Ҳикматов блокнотига қараб олди. — Сиз шу уч йил бадалида колхозга қанча кучлар қўшилганини ҳам ўйлайсизми?

Эрмат полвон оғир ҳаёлга ботди: дарҳақиқат шу йиллар ичида колхозда тракторлар кўпайди, ҳархил машина-асбоблар қўшилди. Экишда ва парвариш қилишда янги усул жорий қилинди. Одамлар-чи? Илгари ҳарёққа боши оғиб кетган одамлардан бир қанчаси қайтиб келди. Энди ўғит танқислигидан ҳам, «куч етишмайди» деган нолишдан ҳам қутилганларига анча бўлиб қолди.

Ҳикматов, кутилмаган ҳолатдан хайронликка тушиб, қисиқ кўзларини пириллатиб турган Эрмат полвонга синовчи назар билан тикилди:

— Ҳа, оқсоқол, ҳақиқатда кучларингиз булоқдай қайнаб ётибди. Аммо улар билан муомалада пала-партиш усул, эски андазадан қутилмаган кўринасизлар...

Ҳикматовнинг сўзи бўлинди. Яқин ердан отнинг дукур-дукури эшитилди. Эрмат полвон Хабибанинг қаршисига чиқиб борди.

— Вақтимизни ҳам, кучимизни ҳам аямас экансизлар-да! — деди саломлашмасданоқ. Хабиба отни шийпон муюлишидаги жийдага бойлади. Бригадир эса Хабибанинг бу қилиғини «одатдаги ўжарлик»ка йўйиб, босиқ овоз билан сўради:

— Ҳа, қизим, нима бўлди тағин?

— Нима бўларди! Шунча меҳнат беҳуда кетай деб турибди. Агар бугуноқ культивация бошламасак, тайёр ер тобидан ўтади, шоналар тўкилиб кетади.

— Бизнинг бригадада-я? Бунга асло йўл қўймаймиз. Қани қизишмасдан гапирчи, қизим?

Булар Ҳикматов кўринмайдиган ерда туриб сўзлашмоқда эдилар. Эрмат ака, Ҳикматов эшитмасин деб астароқ сўзлашга тиришса ҳам, Хабиба аввалгидан шаҳдамроқ гапира кетди. Бригадир ундан трактор ҳангомасини эшитиб, ажабланди:

— Ҳали ҳам келмадими, а? Сойда сув тошганидан хабарим бор. Тезда сувни бошқаёққа ағдариб, йўлни текислаб қўйинглар деб топшириқ берган эдим-ку. Бажаришмапти-да, ҳа ишёқмаслар!

— Бу ишёқмасликдан эмас, амакижон! Ўзингиз суриштирмасдан болалик хотинларга топшириқ берибсиз. Улар болалари билан овора бўлиб, вақтида бориша олмаган. Бириники эмизикли, бириники касал...

— Касал бўлса, доктор чақириш керак эди.

— Доктор чақирганимиз билан, унинг айтганини қилмасак бекорда! Яслини салқин ерга кўчириб, чодир билан ўранглар, болаларга ўйинчоқлар, алоҳида овқатлар тайёрлаб беринглар, деб неча марта айтган. Яслининг ҳозирги аҳволи гигеи енага тўғри келмайди деб акт ҳам тузиб кетган. Ҳаммасидан хабарингиз бор. Лекин шуларнинг биттасини ҳам қилганимиз йўқ.

Бригадир, кимнидир койиди:

— Ахир яслига керакли нарсаларни ёздириб келгин деб топшириқ берган эдим-ку.

— Топширган одамингиз уддалолмай келди. Завхозга борса — бухгалтерга юборибди, бухгалтерга борса «раисдан фармойиш ёздириб кел» дебди. Раис меҳмонлар билан банд экан. Мана шунақа сансалорлик.

— Болага иш буюр — кетидан ўзинг югур. Шунга ҳам ўзим борар эканман-да.

Хабибанинг баттар зардаси қайнади:

— Бу арзимаган нарса эмас-ку, Эрмат ака! Мен кеча қўшни колхозда кўриб келдим. Шунақа ишларнинг тепасида раис опанинг ўзи турибди. Яслини, шийпонни шундай боплашибдики, ҳавасингиз келади...

Хабиба пешонасидаги терни сидириб ташлаб, давом этди:

— Мана кун қизиб кетгандан бери хотинларга нормасини бажартириш қийин бўляпди. Баъзилари нормани етказаман деб сифатини бузиб қўяяпти. Сиз мендан талаб қиласиз. Мен уларни қийин қистовга олсам, «ўзинг бола боқиб кўрганингда биларсан» дейишади. «Ҳа бўл-ҳа бўл!» дейишни биламиз, «планни бажарайлик, ҳосилни кўтарайлик» деб хайбаракаллачилик қиламиз-у, аммо одамларнинг дардига қулоқ солмаймиз...

Хабибанинг «биз» деб гапиргани Эрмат акага «сиз» бўлиб эшитилмоқда, кўкрагига ништардай санчилмоқда эди. У, одатдагича ўзини оқлаб, бутун айбни бошқаларга, шу жумладан «ўжар» Хабибага ҳам ағдармоқчи бўлди-ю, аммо иложсиз, Ҳикматовдан андиша қилиб сукут сақламоқда эди. Бу ҳол Хабибага ўз гапларини менсимагандек бўлиб туюлди, иззат-нафси койиди ва терслик билан деди:

— Биламан, бунақа ғалваларга тобингиз йўқ. Лекин тағин айтишга мажбурман, — деди Хабиба ва трактор ишларидаги чатоқлик ҳақида илгари гапириб юрган гапини яна эслатди.

— Хафа бўлма, қизим, ҳаммасини тўғрилаймиз, — деди Эрмат полвон юпатиб, паст овоз билан.

— Бунақа ваъдани кўп эшитганман! — кескин бош чайқади Хабиба ва қатъий деди: — Ҳозирдан бошлаб табелчилик ўзингизга сийлов. Икки қуённи қувиб биттасини ҳам тутолмагандай, на уёқ, битаяпти, на буёқ. Қобилжонни ишига қайтарамиз деганингизга ҳам ўн кундан ошди. Ҳозир ўзим раисними, партокомними топиб гаплашаман. Андиша қилиб ўтирсанг, ўз билгиларича келиб, аҳволинг нима кечди дейишмайдиганга ўхшайди.

Хабиба от бойланган жийда томонга қараб юрган эди, Эрмат полвон уни қайтарди:

— Ўзим бораман, қизим. Шошмай тур, ўртоқ Ҳикматов билан таниш... — (Ҳикматов уларнинг баҳсини бемалол эшитиб ўтириб, охири сабри чидамай туриб келган эди). — Илғор звено бошлиғимиз Хабиба Отажонова...

Ҳикматов Хабибага қўл берар экан: қошини кериб «Шунақами?» деб қўйди. Чунки шу чоққача на раис ва на бригадир Хабибанинг номини илғорлар қаторида тилга олишмаганидан ҳайрон эди.

— Ҳали илғор булгунимизча йўқ, — деди. Хабиба, Ҳикматовни келиб-кетиб юрадиган меҳмонлар қаторида кўриб.

Ҳикматов қадрдонча ҳазиллашиб:

— Бўлмаган бўлсангиз бўлдирамиз-да; сиздан ғайрат-у, биздан мадад! — деб қўйди. Ҳалиги гаплардан сўнг юраги тошиб кетаётган бўлса-да, ўзини бамайли хотир тутиб, Хабиба билан ҳол-аҳвол сўрашди. Сўнг жиддий тус олиб, Эрмат полвонга қаради: — Мен бир нарсага ажабланаман. Ишларингиз тиғиз, машина етказиб ўлгуролмаяпти, ғўза тобидан ўтиб кетай деяпти-ку, далангизда от-улов кўринмайди. Нима, от-уловдан фойдаланилмасин деган буйруқ борми? Ҳаммамиз-ку, деҳқончиликни иложи борича тўла машиналаштирсак деймиз. Лекин машинангиз етарли бўлганда ҳам барибир от-уловдан воз кечиб юборолмайсиз. Унга ҳам ўзига ярашиқ иш топилиб туради. — Ҳикматов ҳозироқ бор от-уловни ишга солиш кераклигини маслаҳат берди. Трактор масаласини ҳал қилиш ва раис билан учрашиш учун ўзи бормоқчи бўлди.

Хабиба унга отни келтиргани кетди. Ҳикматов Эрмат акага маъноли қараб, аста:

— Оёғидан ўт чақнайди-ку. Кимларга суянишни билмайсизлар-да — деди. Эрмат ака нохушгина бош қимирлатиб маъқуллаган бўлди. Ҳикматов отга минаркан, тайинлади. — Кечқурун яна келаман. Одамлар кетиб қолишмасин. Бапуржа сўзлашиб оламиз. Раисни ҳам, парткомни ҳам шу ерга таклиф қиламиз...

Унинг кетича Хабиба шошилиб Эрмат акадан сўради:

— У ким ўзи?

Эрмат ака, от устида қовушмайгина кетаётган Ҳикматовдан кўзини узмай:

— Янги секретарь. МТС зонаси бўйича... — деб қўйди.

— Ия! — Хабиба афсусланди.—Ахир нега боя айтмадингиз. Яхшилаб гаплашиб олардим-ку.

Бригадир ҳалиги вазиятда туриб, хўнгиллади:

— Ҳар қанча гапинг бўлса кечқурун гаплашаверасан...

— Албатта! Ҳамманинг олдида айтадиган гапларим кўп.

Хабиба тез одимлаб ўз звеноси ери томон жўнаётган эди, қаршидан мотоциклда Қобилжон дуч келиб қолди.

— Кута-кута охири изингиздан келаётган эдим... Хўжайин тайинлаб юборганлар, кечқурун Эрмат амаки билан бирга идорага борар экансиз.

— Кечқурун бригадамизга ўзлари келишармиш, — деди Хабиба қисқа ва совуққина.

Қобилжон эса ҳеч нарса англай олмай, такрорлади:

— Ахир хўжайиннинг топшириғи...

— Хўжайин десангиз оғзингиздан бол татийдиган бўбди-я! — деди Хабиба эрига истеҳзо билан боқиб, — Сиз «хўжайин» деганингиз сари, ҳамманинг ғаши келади. Худди... нима десам бўлади... аллакимларга ўхшайсиз. Сиздек йигитлар бинойидай меҳнат қилиб, обрў топаябди. Сиз бўлсангиз... келгусини ўйламайсиз... Номус қиламан!

Хабибанинг кўзидан тирқираб ёш чиқиб кетди. Зарда билан йўлига жўнади. Қобилжон мотоциклини етаклаб, унга эргашди ва ҳаяжон ичида қичқирди:

— Хабибахон!.. Жоним!.. Мотоциклга мингашиб олинг!...

Хабиба қулоқ солмай, ариқ ёқалаб жадал кетиб борарди. Қобилжон эса мотоциклини етаклаганча хотини кетидан халлослаб судраларкан, халқимига бирнима тиқилгандай бўлди; бу нарса юрак куйишиданми, ёки виждон азобиданми, ўзи ҳам билмас эди. Юрагини бўшатиб дод дегиси, бисотидаги бор яхши сўзлар билан ялиниб-ёлборгуси келди. Тепадан қуёш тобора қиздирмоқда эди...

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЕТ АДРЕСИ. Тошкент. «Правда Востока» кўчаси № 34. РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор — 36334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 138. Пропаганда бўлими — 136. Совет қурилиши бўлими — 132, Маданият бўлими — 132, Адабиёт ва санъат бўлими — 39040, Қишлоқ хўжалик бўлими — 135, Саноат ва транспорт бўлими — 132 Хатлар бўлими — 34048. Маҳаллий ахборот бўлими 135. Секретариат — 34048. Эълонлар бўлими — 38142.

Р 03781. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. № 1485.